સુવાસિત-ફૂલડાં

વીરચંદ લાલચંદ શાહ
રે. આટકોટ, હાલ કુણીઆ.

મણકો ૮ મો.

ૐ શ્રી અસિઆઉસાય નમઃ

સુવાસિત-ફુલડાં

રચનાર તથા છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનારઃ

ીરચંદ લાલચંદ શાહ રે. આટકોટ, હાલ ધુળીયા.

દોહરા

નિપજાવ્યાં આ ફુલડાં, નહીં દેવા ઉપદેશ;
વાણી એવાં વર્તને, મતી આપો વિશ્વેષ, ૧

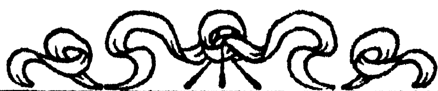
બતાવવા નહીં ચાતુરી, નહીં કૈં વાણી વિલાસ;
ન લોક રંજન કાર્ય આ, નહીં વાહ અભિલાષ. ૨

નિજ મનને સમજાવવાં, જે સ્ફુર્યાં ચિત માંય;
તેના અર્થી હોય જે, ભલે ધરે ઉર માંય. ૩

જન સ્વભાવ છે ભુલનો, હશે ભૂલ ભરપૂર;
હંસ દુધ નીર દાખલે, કરો અનિષ્ટ દૂર. ૪

પ્રત ૧૦૦૦ સંવત્ ૧૯૮૭

મુલ્યઃ ઉંચ અભિલાષ.

આ પુસ્તક ઉમરેઠ ભટવાડી પોળ પાસે આવેલા રતીલાલ બાળકૃષ્ણ ત્રિવેદીના સરસ્વતી પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં ભાઇલાલ ચુનીલાલ જોષીએ છાપ્યું, અને વીરચંદ લાલચંદ શાહે (રે. આટકોટ) ધુળીયામાંથી પ્રસિદ્ધ કર્યું.

બે બોલ

શરૂઆતમાં દોહરામાં મેં એકરાર કરેલ છે, તે મુજબ આ પદો મારા ચંચળ મનડાને સમજાવવા માટેજ, હૃદયની સ્ફુરણા થઈ તે મુજબ કાલી ઘેલી ભાષામાં રચી તૈયાર કરેલ છે; અને તે છપાવી જનતા સમક્ષ રજુ કરૂં છું. કોઇ અંગીકાર કરવાની ઇચ્છાવાળો હોય તો તેમ કરી શકે છે.

હું પીંગળ નથી ભણ્યો; તેમ બહુ ભાષા જ્ઞાન નથી પરંતુ જે કાંઇ અનુભવ છે, તે આધારે આ પુલડાં રચી શકયો છુ. તે ખાતર પરમ કૃપાળુ પરમાત્માનો ઉપકાર માનું છું.

આ પુલડાંની વસ્તુ શ્રી ધુળીઆના ઉપાશ્રયમાં—આત્મા અર્થી ક્રિયાપાત્ર ગુણવંત ગુણના ભંડાર શાસ્ત્રોદ્ધારક બાળબ્રહ્મચારી મહાપુરુષ મુનીશ્રી ૧૦૮ **અમુલખ ઋષીજી** મહારાજના વ્યાખ્યાન દ્વારા પ્રાપ્ત કરી શકયો છું. તે ખાતે તેઓશ્રીનો રૂણી છું.

પોતાને માથે અથાગ કામનો બોજો છતાં આ પુલડાં જોઇ, તપાસી સુધારી આપનાર મારા પરમ સ્નેહી રા. રા. ભાઇ બાલકૃષ્ણ કાશીનાથ કવીનો આ જગોએ ઉપકાર માનું છું.

આ પોથીમાં શરૂઆતમાં "ઘરનીતિ" વિષય નાંખેલ છે, તેનું કારણ દેશ પરદેશના વર્તમાન જાણવાવાળાને ઘરમાં-ગામમાં કે દેશમાં શું છે? એ ખબર ભાગ્યેજ હોય છે. કાંઇક એવી અત્યારની પ્રવૃતિને લઈ દાખલો બેસાડવા દાખલ કરેલ છે; કે આવાં ગુણશાળી પાત્રો આપણે ત્યાં છે. તેઓના ઉચ ગુણો ગ્રાહી હોઇ લેવા લાયક છે. છતાં એ વિષય કુલડાંથી નિરાળો રાખ્યો છે.

ભુલચુક માટે ક્ષમા માગું છું.

શુભેચ્છક,

વીરચંદ લાલચંદ શાહ.

સુવાસિત-ફુલડાં

* અર્પણ-પત્રિકા *

શાર્દૂલ વિ. છંદ

મોંઘેરાં ફુલડાં કરૂં નજર તો, સ્વર્ગસ્થ માબાપને;
ભાવો એ ગમતા હતા નિજ મહી, અર્પું છું એ આપને;
રંગો શ્રેષ્ઠ સુવાસથી મઘમઘે, સૌના મને ગોઠતાં;
ઝીલો વત્સલ સ્નેહથી દ્વિકરમાં, સુવાસથી ફોરતાં. ૧

સેવક:

વીરચંદ લાલચંદ શાહ.

અનુક્રમણિકા

∴ દોહરા ∴

મંછા બચુ નવલ બેનડી, ગરવો ગાભૂ વીર;
સાસરવાસે વીજીયા, ભાંઠરૂ પાંચ ગંભીર. ૧

દીર્ઘાયુ ! તમ બાળકો, સુખમાં રહો સદાય;
મઘમઘતી સુવાસથી, કરો ઉજ્વલ તમ કાય ૨

હૃદય ભાવને નીર્મળો, રાખી પ્રભુ પર પ્રીત;
કામો કરીને ઉજળાં, ભવ સાફલ્ય અચીત. ૩

અખંડ એવાતણે રહો, દિકરીઓ ગુણવાન;
શુભ આશિર્વાદ વીરનો, બનો તમ પુણ્યવાન. ૪

ઘરવીતિ.

૧ વૃતાંત.

દોહરા.

શૂરી ભૂમિ રસ ભરી, નામ કાઠીયાવાડ;
જાડેજાનું રાજ્ય છે, પોષાતા સહુ લાડ. ૧
જામ કીર્તિવંત રાજાવી, વર્તે મંગળ માળ;
જામનગર શુભ આશરે, આટકોટ સુમહાલ. ૨
ગામ આટકોટ શોભતું, સુખી પ્રજા ભરપૂર,
પ્રસિદ્ધ એ પૂરાતની, ઇતિહાસનું નૂર. ૩

ગંગ સમી સરિતા વહે, ભાદર નીર અગાધ;
વસે લોક બધી જાતના, ભલે બુરે સંગાથ. ૪

એ ગામે વાસો વસે, ઉંચ જ્ઞાતી વણીક;
અદાણી કુટુંબ હીરલા, [1]ધના-[2]ધારા ધનીક. ૫

ધારશી વંશ વેલડી, ટોકરશી ભાગ્યવાન;
અઢાર એકાણું સાલમાં, જનમ્યા સુ પુણ્યવાન. ૬

તેના દીપક બે દીવડા, રામ લક્ષ્મણુ સાર;
રળીઆત બાઇ ઉદરે, અનુક્રમે અવતાર. ૭

મોટેરા [3]ભુરાભાઇ છે, [4]લાલભાઇ સગીર;
સુવાસ મેળવી સામટી, દયા નીતિ સધીર. ૮

પુજ્ય પિતાશ્રી માહરા, લાલચંદ ધર્મીષ્ટ;
ઓગણી પંદર સાલમાં, જન્મ થયો સુમીષ્ટ. ૯

---

૧ ધનજીશેઠ. ૨ ધારસીશેઠ. ૩ ભુદરજીશેઠ. ૪ લાલચંદશેઠ.

તસ ઘરણી મહાસતી, જીવીબાઇ સુનામ;
કસ્તુરબા અપર નામ છે, શુશીળનું શુભ ધામ. ૧૦

જનુનિ મુજને સહોદરા, ભાંડરૂં પાંચ સુધીર
[1]વીર–[2]પ્રાણ–[3]અમુ બાંધવા, [4]જયકુંવર ગંભીર. ૧૧

[5]રેવા સુનીષ્ટ બેનડી, વર્તે આનંદ રેલ;
અબતક દિન છે સોહિલા, કર્મો ખેલત ખેલ. ૧૨

તડકા છાંયા વાદળી, આવે છે ખચ્ચીત;
વર્ણન કરૂં દીન દોહલા, ટુંકામાં ઉચીત. ૧૩

લલિત છંદ.

છપન આવિતો, સાલ દુખણી, નવ પડી વર્ષા, બુદ એકહી;
નવ થયો જરા, પાક મોલતો, ટળવળે વિના, અન્ન લોકતો. ૧

---

૧ વીરચંદ ૨ પ્રાણશંકર. ૩ અમૃતલાલ ૪ જેકુંવર (અપર નામ હેમકુંવર.) ૫ રેવાકુંવર.

કઠણુ કાળથી, દુઃખ ભુખના, અતિશયે થયાં, દીન દુઃખના;
મરણુ વાટડી, બીન ભાખરી, જન અને પશુ, પ્રાણિ ભાંભરી. ૨

ગરિબ બાપડાં, લોક તો થયાં, તબ યથાશક્તિ, આપવા મંડયા;
અન્ન ને જળે, તોષિયા ઘણાં, મદદ આપવે, ના કરી મણા. ૩

નજર દ્રવ્ય છે, [૬]બાપુ દાનનાં, [૭]ઇસપિતાલ જે, ધામ ઘાસના;
અંદર આશરો, આપિયો દુખી, અન્ન ને જળે, આપિયા સુખી. ૪

સુખ દુખે વીતી, સાલ આકરી, ભુરિ સતાવની, સાંપડી ખરી;
તરત આવિયો, રોગ પાપિયો, નષ્ટ કોલરા, ક્રોધ કોપિયો. ૫

મમ પિતા હર્યા, રોગ કારમાં, અમ સુખો હર્યાં, ક્ષીણુવારમાં;
વદ અશાડની, ચોથ પાપણી, ગળિ ગઇ સુખો, થાપ આપણી. ૬

કળકળ્યાં અમો, શોક પામિયાં, જનનિ જે અમો દુઃખ લાગિયા;
સર્વ સાગવા, બાપુ અન્યને, ગળગળાં થયાં, સર્વ સાથને. ૭

હૃદય ઘા થયો, ઉર માતને, ન વિસરે ઘડી, મુજ તાતને;
શરિર રોગથી, ક્ષીણુ દેહ જો, ઘર કરી ગયો, ચીંત રોગ જો. ૮

---

૬ શેઠ ટોકરશી. ૭ અમારી ઘાસ નાંખવાની વખારનું નામ ઇસ્પિતાલ છે.

જગત રીતને, સાધવા ગયા, વલભિપૂર તે, ગામમાં ગયા;
દરદ જોરમાં, આવિયું તિયા, ખબર તારથી, આવિ આહિંયાં. ૯
તરત હું ગયો, માતને મળી, સરસ વાતથી, રાત નીકળી;
સમય અંતનો, શુભ ભાવથી, લલુપતા નહીં, શુદ્ધ સાનથી. ૧૦
પગ જમાન તો, એ વળા તણાં, સરસ ચાકરી, રાખિ ના મણા;
બંધુ મોહને, દીલથી કરી, ત્રુટિ ન તુટિની, સાંપડે જરી. ૧૧
વદ ત્રિ માહની, તીથ ઉગલી, સરગ ધામની, વાટ લીધલી;
મરણ માત એ, વીભુ નામને, સરસ મેળવ્યું, ઉંચ ધામને. ૧૨
પતિ પિછે ગયા, જુજ આંતરે, અવધી સાતહી, માસ ફક્ત રે;
ન ધરિયો અંગે, સાળુ સાડલો, સકળ તોડિયો, જગત ફાંસલો. ૧૩
વિરહ માતને, તાતનો થયો, દુખદ ઘાવ તો, કારમો થયો;
દિવસ જાયને, માસ તો ગયા, વરસ આવીને, ચાલતાં થયાં. ૧૪
તડકિ છાંયડી, કર્મની સતા, ન હતિ કૈં પિડા, [1]બાપુજી હતા;
સવંત ઓગણી, છોંતરે થયા, સ્વર્ગવાસ તો બાપુજી ગયા. ૧૫

---

૧ શેઠ ટોકરસી.

પુરિ હતી તમે, ખોટ બાપુજી, સમર્પિતૂ અને, માત આપજી;
જગત રીતડી, એમ ચાલતી, હરખ શોક એ, સ્વાર્થ ભાળતી. ૧૬

કરમ ખેલ એ, નાચ નાચતાં, ભરમમાં પડયા, જીવ રાચતાં;
ધરમના સંગે, જીવ સુખિયાં, નરમભાવથી, વીર ભાંખિયાં. ૧૭

૨ સંસ્મરણો.

ઓધવજી સંદેશો—એ રાગ.

વડીલોના ગુણ આવે જ્યારે યાદમાં,
હૃદય દ્રવે ને ઉલટે મનોગત ભાવજો;
અંતર ઓછું કેમ સમાયે કાળજે?
ખાલી કરૂં કોઠો એ હૃદય સ્વભાવજો. વડીલો. ૧

"મોટો" કહેનારી માયાળુ માવડી,
તારૂં હેત સંભાળી હૈયું ભરાયજો;
અવનવી જ્ઞાનની કરેલ તેં જે ગોઠડી,
બચપણના સંસ્કારો કદી ન ભુલાયજો. વડીલો. ૨

શાળા બનાવી ઘરઆંગણુ તેં પ્રેમની,
બાળક શીક્ષણુ આપ્યું નીતિ ને ન્યાયજો;
અસત્ય ચોરી આદી અવગુણુ તાજયની,
રીત બતાવી આપ વર્તન કરાયજો. વડીલો. ૩

આપ ખોજાના આપેલા જ્ઞાને કરી,
હોય વર્તતા કાંઇક એ સદ્‌ભાવજો;
પુણ્યવંત માતાજી પ્રતાપ એ આપનો,
કેમ ભુલાયે ઉંચ હ્રદયના ભાવજો. વડીલો. ૪

'મોટો' કહેતાં હૃદય ઉછાળા મારતું,
થઇ ગયાં એ ભાવના હવે અભાવજો;
ગુણુ ઓશીંગણુ શી રીતે બનું આપનો?
વાસ મોક્ષમાં હોજો સુખદ એ ભાવજો. વડીલો. ૫

પૂજ્ય પિતાજી! આપ તણા વાત્સલ્યનો,
હીસાબ હોય ન જે છે અખુટ અમાપજો;

લાડ કોડે પાલનને દીધી સાનજી,
ભદ્રીક શાન્ત સ્વભાવ ગુણુ અથાગજો. વડીલો. ૬

હતો આપનો ભક્તિ ગુણુ સર્વોપરી,
આનુપુર્વિ ફેરવે લેવાયે અન્નજો;
બારબજે ને એકબજે પણુ આપની,
માળા પુરી ન થાયે તેમાં મન્નજો. વડીલો. ૭

આજ્ઞા પાળી મોટેરાની પ્રેમથી,
વર્તને અમ શીક્ષા બતાવી તાતજો;
[૧]બાપુ [૨]ભાઇજી ને [૩]મા [૪]ભાભુ સ્નેહથી,
વચન પાળ્યાં મન લાવી અતિ ખાંતજો. વડીલો. ૮

શ્રેષ્ઠ ભાવના ઉંચા આદર્શો વળી,
હતી દયા ગરીબોની દીલમાં દાઝજો;
માગું વારસો રૂડાં એ સદ્‌ગુણુનો,
જેથી થાયે ઉભય લોકના કાજજો. વડીલો. ૯

---

૧ પુજ્ય ટોકરશી. ૨ પુજ્ય ભુદરજી. ૩ પુજ્ય રળીયાતબાઇ.
૪ પુજ્ય હરીબાઇ.

[૧]બાપુ ગુણ વર્ણવ્યા ન જાયે આપના,
હાજર ને ગેરહાજર મુજ માવીત્રજો;
ખોટ ન દીધી દેખવા એવી ભાવના,
દીધાં અંતર આશીર્વાદ પવીત્રજો. વડીલો. ૧૦

અણઘટતાં ઉછાળાં કોઇ આવતાં,
વીરમતાએ આપના સદ્ભાવજો;
હતી અમોને આપની શીતળ છાંયડી,
મોકલિ દ્યો સ્વર્ગેથી આશીશ નાવજો. વડીલો. ૧૧

દયા દાન સંતોષ ધીરતા તો ઘણી,
માયાળું તેમજ આનંદી સ્વભાવજો;
આપ સદ્ગુણે અતીશય શુભ સૌ પામિયા,
તેનો અનુભવ [૨]કારજે દ્રષ્ટી થાયજો. વડીલો. ૧૨

---

૧ પૂજ્ય ટોકરશી. ૨ પૂજ્ય ટોકરશીના કારજમાં પરગણા ખરચ કરેલ, મોંઘવારી સખત હતી. લગભગ ચાર હજાર માણસો થયેલ. કોલેરા ફાટી નીકળેલ હતું, પાંચ પચીશ માણસને લાગુ પડેલ પરંતુ એક પણ માણસ બગડેલ નહીં.

બાપુ ! માત-પિતા ઋણમુક્ત હું આપનો,
થાઉં શી રીતે નથી અન્ય ઉપાયજો;
ઈચ્છું સ્વર્ગે આપ સુખી એમ ભાવતો,
વંદન **વીર** કરે શીશ નામી આપજો. વડીલો. ૧૩

શાર્દુલ વિક્રીડિત છંદ.

માયાળુ મમ માત તાત તમને, શાતા હજો સ્વર્ગમાં;
સુધારી ગત લોકની સુકૃતિથી, પોચ્યા હરિધામમાં;
આભારી મુજને કર્યો સમજતો, વિદ્યા અને જ્ઞાનમાં;
ઉછેર્યો બહુ લાડ કોડ મમતે, તોષ્યો સહુ વાતમાં. ૧

ઉપકારો અગણીત શા ઉચરવા, નાપાર કો પામતો;
પાણી સાગર ના મપાય ત્યમ આ, માવીત્ર ગુણોગણો,
આશીર્વાદ અમી ભરી નજરતો, છાઈ છવાઇ હતી;
એ ભાવે **વીર** ભાન આવ્યું નજરે, આભાર એતો અતિ. ૨

 ૧૫૮૫૮

૩ પરોણા–ચાકરી.

દોહરા.

અમ કુટુંબે થઇ ગયા, દામા શેઠ સુ નામ;
તસ ઘરણી જે તારૂણી, લાડકી બાઈ નામ. ૧

અપર નામ તેના નિમા, અમ સૌ બોલત એહ;
સવંત ઓગણી ત્રેપને, સ્વર્ગસ્થ થયાં જેહ. ૨

વરસ દસની ઉમરે, ગયા પરલોક નાથ;
રંડાપો લાંબો થયો, ગાળ્યો સુમતિ સાથ. ૩

લગભગ સૈકો ભોગવી, આવરદા અતિ લાંબ;
પ્રવૃતિ એણે આદરી, દ્રષ્ટી પોંચાડી લાંબ. ૪

અતિથી સત્કારે કર્યું, ઉજળું જીવન જાન;
ફરે બઝારે માણુસો, છે કોઇ મીજમાન. ૫

પાંચ સાત તો રોજના, વખતે વધી પણ જાય;
રસોઇ સ્વહસ્તે કરે, અંગે ઉમંગ ન માય. ૬

પ્રતીદીન એ પ્રવૃતી, આનંદે દીન જાય;
વચે બની એક વાતડી, સુણવા જેવી થાય. ૭

ગામ ધોરાજી એ ગયાં, હતું પીયર સુધામ;
એક વખત નદીએ ગયાં, કપડાં ધોવણ કામ. ૮

સમો હતો લુંટફાટનો, વખત એવો નકામ;
આવી પોંચી ટોળકી, વીશ બાવીશ તામ. ૯

લુંટ કીધી છે ચાલતી, હતો બૈરાં સંગાથ;
થંભી ગઇ સહુ ઓરતો, કહે બચાવ તું નાથ. ૧૦

નાની માએ પેખિયો, એકની પડી પિછાન;
હતો તે સૌનો મોવડી, અંગે તે પેલવાન. ૧૧

આડા પૂરી ઉભા રહ્યાં, બોલ્યાં તેનિ સાથ;
પીછાણો કાંઇ ઠાકરા, દુખે હજુ મમ હાથ. ૧૨

ખુબ ખવરાવ્યાં રોટલા, આ હાથે તમ દેહ;
અદાણી કુળની કામની, વીચારો મન તેહ. ૧૩

ઓળખી તે ભોંઠા પડયો, બોલે મુખથી આપ;
વસ્તુ સ્વીકારો આપની, કરો માફ મુજ પાપ. ૧૪

ખોટ નથી મુજ સાસરે, જાણો સહુ વૃત્તાંત;
મારી વસ્તુ રાખી લો, પુરી કરો મન ખાંત. ૧૫

પાછી આપો લુંટ જે, અન્ય સ્ત્રીઓની જેહ;
મારી લઇને શું કરૂં, અન્યને આપી છેહ. ૧૬

સમજી મન ભડ ભારથી, પાછી દિધી બધી લુંટ;
ગયા ત્યાં જ્યાંથી આવિયા, મુકી બધી લુંટ ઝુંટ. ૧૭

નાની માની શ્રેષ્ટતા, ઉંચ ભાવો જણાયં;
નીતિ લુંટારા તણી, ઓછી તો ન ગણાય. ૧૮

ઘણાં વર્ષની વાતડી, કેતાં બાપુ કથાય;
યથાચીત વીર સાંભળી, ગુંથી કાવ્યની માંય. ૧૯

૪ બાળુડાં.

ઓધવજી સંદેશો–એ રાગ.

બાળ ક્રિડા બાળુડાં તમ કેમ વીસરૂં;
ચંપક–લીલું અને નથુભાઇ જો;

ટુંક અવધિએ આવીયા અમ આંગણે;
લાડ કોણુ અવસરે સંચરિયા ભાઇ જો. બાળ૦ ૧

પુનીત પગલાં તમ તણાં અમ બારણે;
અંતર અભીલાષ લેવા ઘણો લાવ જો;
મોકલશું શાળા પેન પાટી હાથમાં;
પરણાવશું વયે આવતાં એ ભાવ જો. બાળ૦ ૨

વેપાર રોજગારે મળશે સહાયતા;
ભણાવશું વળી ધર્મ નીતિના ભેદ જો;
અંતરમાં ઉછાળાં એવાં આવતાં;
પ્રવાસ તમ પૂરણુ થયે અંતર ખેદ જો. બાળ૦ ૩

ખપ તમારાં ઘણાં ભાઇની બેનને;
બેનબાને આણુલે શોભે વીર જો;
હાલ ચાલને કાલાં ઘેલાં તમ બોલડાં;
ચીરે અંતર સ્મરણે ન રહે ધીર જો. બાળ૦ ૪

ઉમેદ હતી મોટકી તમ માત તાતને;
સુપુત્રથી સંસારના લેવાં લાવ જો;

સ્વપ્ના તુલ્ય આગમન પુત્રો થઈ ગયાં;
ભર દરીયે ડુબ્યા જાણ્યે અમ નાવ જો. બાળ૦ ૫

આ આંખે બાળુડાં તમોને ભાળીઆં;
ખોળે ખેલાવ્યાં ખુંદાવી ગોદ જો;
લટકામટકાં જોયાં અવનવાં ભાતના;
એ સ્મરણે આવે અંતર પ્રમોદ જો. બાળ૦ ૬

ઓછે રૂણે બાળુડાં તમો આવિયાં;
રૂણ ખાતાનાં સરખાં થયાં એ પાસ જો;
રહ્યું મન વાળવું એવાં ભાવથી;
એ આશીશ વીરની સ્વર્ગ તમ વાસ જો. બાળ૦ ૭

ૐ શ્રી અસિઆઉસાય નમઃ

સુવાસિત - ફુલડાં

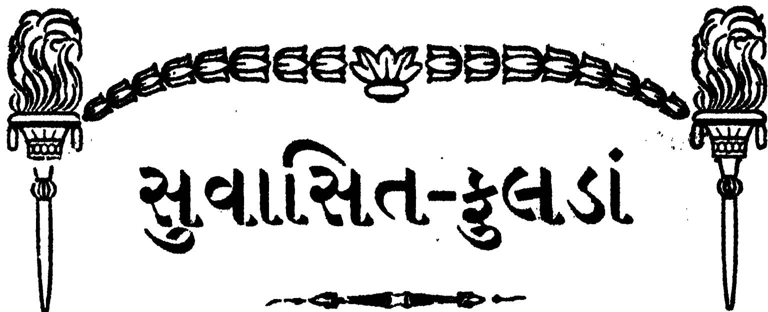

* દોહરો *

ફોરે સુવાસ અતી ભલી, આ ફુલડાંની માંય;
ઇચ્છા હોય જો આપની, ગ્રહો હૃદયની માંય.

રચનાર તથા છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર
વીરચંદ લાલચંદ શાહ
રે. આટકોટ, હાલ ધુળીઆ.

સુવાસિત-ફુલડાં

ફુલછાબ ૧ લી.

* સ્તુતિ *

૧ દોહરા

અરિહંત સિદ્ધ આચાર્યને, વંદન કરૂં કરજોડ;
ઉપાધ્યાય સહુ સાધુને, સત્કારૂં મન-કોડ. ૧

પંચપદ એ છે સાશ્વતા, છે સકળ જગતનું નૂર;
દાતા છે મુક્તિ તણા, સમર્યે વિઘ્નો દૂર. ૨

નાલાયક તો હું ખરો, માર્ગ સુઝયો નહિ નેક;
અધમોદ્ધારણ આપ છો, રાખું મનની ટેક. ૩

આશ્રય લીધો આપનો, બાંય ગ્રહ્યાની લાજ;
વીર ઉચ્ચારે ટાળશો, ભવ ફેરાઓ રાજ. ૪

૨ શાર્દુલ વિ. છંદ

આદીનાથ અજીત વંદુ સંભવો પ્રેમે નમૂં નાથને,
અભ્ભી સૂમતિ જીનજી પદમને સત્કારૂં સુપાર્શ્વને;
નેહે ચંદ્રપ્રભ નમી સુવિધને પ્રાર્થુ સદા ભાવથી,
સ્વામી શીતળ જીનંદો અંસ વંદ્રૂ જેથી છુટું કર્મથી. ૧

વાસૂજી વિમળો પ્રભો અનંતને ધર્મ પ્રભો નાથજી,
શાન્તી જીન કુંથો નમો અર મલી વાંદુ મુની નાથજી;
હા! વ્હાલા નમિ નેમ પાર્શ્વ રટતો ધ્યાતો વર્દ્ધમાનને
ચોવીશે જીનવર વીર સ્તવતો લે મુકતીના સ્થાનને, ૨

૩ સીખરણી છંદ

સદા સોહાગી ભૂ વિજયી સ્ફુરણા નિત્ય કરજો,
સુવિદ્યાની દાત્રી મુજ હૃદયમાં પૂર્ણ વસજો;
દયાળુ એ દેવી સકળ અમીની દ્રષ્ટી ધરજો,
તરંગો બુદ્ધિના વિમળ વીર ઉરે વિહરજો. ૧

૪ હરિગીત છંદ.

સરિતા ચલાવી જ્ઞાનની સુણી મુખે વીરજીનજી,
ભારત કર્યું સૌ ઉજળું સુત્રો પચાવી હૃદયજી;
ઉતાર્યું વર્તનમાં સદા કાયા તપાવી તપ થકી,
વંદુ ગુરૂ ગૌતમમુનિ ઉરના અતિ ઉલ્લાસથી. ૧

ગણુધર બન્યા વીર જીનના દીપાવ્યું વીર સુતખ્તને,
બોધ્યું બની ગણુ ઇશ પોતે પ્રેમથી સહુ જગ્તને;
ધારા ચલાવી પ્રશ્નની ને કેળવ્યું શુભ જ્ઞાનને,
સંશય નિવારી પૂર્ણ પ્રભુએ તોષિયા પટ શિષ્યને. ૨

અંતરાઇ કેવળ જ્ઞાનની, હોતાં પ્રભુની હાજરી;
પાળ આડી પ્રભુ મોહની, બાંધી રહીએ આકરી;
થયો વાસ પ્રભુનો મોક્ષમાં, લાધ્યું કેવળ જ્ઞાનજી;
વિર વંદે ગુરૂ ગૌતમને, કર્યો આત્મ ઉદ્ધારજી. ૩

૫ શાર્દુલ વિ૦ છંદ.

ધોતો કાદવ–દોષ શોધ પરનાં એમાય રાચ્યો હતો,
કાન્તા સાથ રચ્યો પચ્યો કનકમાં શેઠાઇમાં માણતો;
" મારા માફક કો નહીં જગતમાં " સત્તા સદા હાંકતો,
સારાં ભાગ્ય [1]**અમોલ** ભેટ મળતાં ઉત્સાહમાં રાચતો. ૧

સેવા આપ તણી કરી ન રજ જો રાચ્યો સદા વ્યંગમાં,
મારી પામરતા કશી હું સ્મરતો ઘોડે ચઢયો ગર્વમાં;
યોગી આપ સમા કદાચ મળશે પાપી ન કો હું છતો,
સારાં ભાગ્ય અમોલ ભેટ મળતાં ઉત્સાહમાં રાચતો. ૨

---

૧ ગુણવંત ગુણના ભંડાર આત્માર્થી ક્રિયાપાત્ર શાસ્ત્રોદ્ધારક મહામુનીશ્રી ૧૦૮ અમુલખ રૂષીજી મહારાજ.

ગૂણો આપ તણા અગૂણ મમ જો છેદું દિન રાતજો,
શા માટે સંગરૂં ગુણી ગુગુન્નતો ત્યાગી સદા આપજો;
શાસ્ત્રોદ્ધારક આપનેજ સ્મરતો ભાવો સદા ભાવતો,
સારાં ભાગ્ય અમોલ ભેટ મળતાં ઉત્સાહમાં રાચતો. ૩

પામ્યો ઉત્તમ દેહ માનવ તણો ક્ષેત્રે સુઆર્યે વસ્યો,
કુળે શાહ વણીક જીન શરણો નયને જરા જોઇ લ્યો;
વીચારો મનથી શું સાર્થક કર્યો ભાખે રૂષી તામતો,
સારાં ભાગ્ય અમોલ ભેટ મળતાં ઉત્સાહમાં રાચતો. ૪

ધારા અમૃત બોધની વરસતી ઢીલા થતા દોરજી,
એ બોધે ઉપજી ઘડી [2]સફળ તો [3]મોતી [4]કુંપિકા સજી;
આણ્યો માનવમાં હતો નરપશુ દાતાર છો આપતો,
સારાં ભાગ્ય અમોલ ભેટ મળતાં ઉત્સાહમાં રાચતો. ૫

કૃપા કાંઇક ભારતી ભગવતી વીચાર હૈડે રમે,
શાંતીદાયક ઉર્મિઓ મનમાંહી ઉગે અને આથમે;

---

૨ સફળઘડી પુસ્તક. ૩ અણુમોલ–મોતી પુસ્તક. ૪ રસકુંપિકા પુસ્તક.

સીંચ્યો દીપક બોધરૂપ ઘૃતથી રાખ્યો દીવો બૂઝતો,
સારાં ભાગ્ય અમોલ ભેટ મળતાં ઉત્સાહમાં રાચતો, ૬
ધૂણીઆ સમક્ષેત્ર ભાવથી ભર્યું સાતા શમું ધારજો,
શ્રોતા શ્રાવક થોક લોક જમતો યાચું સ્થિરે વાસજો;
પીછાણ્યો અમ ભાવ પૂર્ણ હૃદયો **વીર** પ્રિતે યાચતો,
સારાં ભાગ્ય અમોલ ભેટ મળતાં ઉત્સાહમાં રાચતો. ૭

૬ કવાલી.

ભુલ્યો ભવમાં અરે ભટકું, પંથ નથી સુજતો સારો;
તમે છો ભોમીયા મારા, વિભુ કૃપાથી ઉગારો. ભુલ્યો. ૧
તણાયો જગત દરીયે હું, નથી જડતોજ કીનારો;
તમે તારૂ બૂડતાના, વીશ્વતારક મને તારો. ભુલ્યો. ૨
જરા જન્માદિનાં રોગે, નથી મર્ણાદીનો આરો;
તમે છો વૈદ રોગીના, પ્રભુ ભવ ભ્રમણ નીવારો. ભુલ્યો. ૩

નથી કીધાં કંઇ એવાં, ખરા કર્મે મળે સહારો;
છતાં દરીયા દયાનાં છો, આપનું બિરદ વિચારો. ભુલ્યો. ૪

અદ્ધમોદ્ધાર પદવીને, દયા સિંધૂ ન વીસારો;
આશધરી વીર આ પ્રણમે, બાંહ્ય ગ્રહી દીનને તારો. ભુલ્યો. ૫

૭ ઓધવજી સંદેશો–એ રાગ.

દાન નહીં શીળે સંતોષ ન આવીઓ,
તપ તપી કાયા ન દમી ભાવ અજ્ઞાનજો;
ધર્મ તણો અંકુર અંતર નહિ ઉગીઓ,
નિષ્ફળ સર્જ્યું ભવ ભ્રમણ મમ માનજો. દાન૦ ૧

અંગ અગન ઝરે ક્રોધ થકી તન તાપમાં,
હ્રદયં જળાવે લોભ તણી રે સાયજો;
મસ્તક ભમવ્યું ચડી માનને ચાકડે,
મોહ અને મમતાએ જીવ મુંઝાયજો. દાન૦ ૨

જન્મ થયો મુજ ભવ પૂર્ણ થવા કાજજો,
ગયે ભવે ન કર્યું અત્યારે આમજો;
ભવીષ્યનો નહિં જોગ સજાયા સાજને,
ગતિ ત્રીશંકુ પેરે બનશે જીવજો. દાન૦ ૩

મન મેલું મુખ મીઠું એવી હાલતે,
દાંભિક આચરણે મનથી મલકાયજો;
કીધી કલંકિત પર દોષો વદી જીભને,
નિરખીને પરનારી નેત્રો નિંદ્યજો. દાન૦ ૪

એમ બંધાયો અવગુણ કેરા તાંતણે,
આવી બાજી હાથે મટી મીલાયજો;
કોની પાસે કહું કે અરજી સાંભળે,
ક્ષમાવાન પ્રભુ તારણ આપ બચાવજો. દાન૦ ૫

અનાથના છો નાથ સહુ એવું કહે,
ભુકતાના બેલી લ્યો વીનતી કાનજો;

સમર્થ અન્ય ન આપ સમા જગમાં દિસે,
વીર છો મંગળ મૂર્તિ લેજો ભાળજો. દાન૦ ૬

૮ લલિત છંદ.

સત સદયું નહીં, જૂઠમાં રૂલી; પરનિંદા કરી, ચાડીચૂગલી;
વ્યસનમાં ઘણો, ભાવ ઉમટચો, નિજ વખાણથી, હર્ષ તો થયો. ૧
સકળ જીવને, દુખ આપિયા, નિજ સમા નહીં, જીવ લેખીયા;
પરધને રહ્યો, લાલચે બુરી, કપટને ધરી, દંભ આદરી. ૨
પર ત્રિયા કરી, પ્રેમ વાતડી, છત હતી છતાં, દાન આખડી;
છળ દગા કરી, પાપ આદરી, જન ઘણાં ઠગ્યાં, માનથી ભરી. ૩
કથન કેટલાં, ઓચરૂં પ્રભો, અનંત ભૂલનો, ભોગ હું વિભો;
શરણ થાપજો, માફ આપજો, કરગરી કહે, **વીર** નાથ ઓ! ૪

૯ ભુજંગી છંદ.

દિનાનાથ આધાર દુખી જનોના,
ન જોશોજ દોષો અમારા મનોના;

ઘણાં દોષનું ઠામ હું નાથ આંહી,
ન ભાવો રહ્યા શુધ્ધ આચાર માંહી. ૧

નથી દીનતાને લઘુતા ધરાની,
નથી ઉર આજ્ઞા ઠસાવી ગુરૂની;
અવિશ્વાસ કીધો સુપંથે ન ચાલ્યો,
અશ્રદ્ધા ઉરે ધર્મ ના શુદ્ધ પાળ્યો. ૨

નથી સંત સંગાતી કીધી અરેરે,
નથી કીધી સેવા સુ સાધુ લગારે;
કથા પ્રેમ નાંહી મને છે ઉદાસી,
રૂચી ના વિભુ નામ સ્મર્ણે સુવાસી. ૩

નહી ધ્યાન કીધું સ્વધર્મે પિછાની,
નહીં નિર્ભિમાની મહેથી ગુમાની;
છકયો મોહ છાકે ફસાયો મમત્વે,
નહીં ભાવ આણ્યો સુધર્મ પરત્વે. ૪

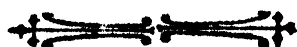
કથા કેટલી વર્ણવું પાપકારી,
નહીં એક સદ્ગુણ તો લાભકારી;

પરાયા દિઠા દોષ ને સ્વ છુપાવી,
ખરા સાધનો ભાન વીના ફગાવી. ૫

ફસાયો ભમ્યો મોહ—માયાનોઁ વાંસે,
બતાવી શકું કેમ મોં આપ પાસે ?
તથાપી કૃપાના પ્રભુ આપ સિંધુ,
બચાવો દયા લાવીને દીનબંધુ. ૬

વિસામો વહાલા દુખીયા જનોનો,
ન આધાર જેને તું આધાર તેનો;
પિતા માત છો દેહધારી જીવોનાં,
ક્ષમા એ હથીયાર નામી પ્રભુનાં. ૭

કછોરૂ બને નાથ છોરૂ કદાપી,
ન માવીત્રના ભાવ પલટે તથાપી;
વદે **વીર** વંદે પ્રભુ શીરનામી,
મટાવો ઉપાધી ભવોની સુનામી. ૮

કુલછાબ ૨ જી.

દેવ-ગુરૂ-ધર્મની પરીક્ષા.

૧ દોહરા.

ધર્મ ધામ શાન્તી તણું ગતી શુભ કરનાર;
ઇચ્છે સૌ એ ધર્મને, જે છે તારણહાર. ૧

છતાં અચંબો ઉપજે, ધર્મ નામે કંકાસ;
ઓથ ધર્મના નામનો, યુધ્ધ મચાવે ખાસ. ૨

ધર્મ શાશ્વતો એ કહી, મોક્ષધામ પણ એક;
મારગ કીધાં જુજવાં, નામ પાડયાં અનેક. ૩

ગામ મુંબઇ જાવણો, દીશા અલગ જનાર;
કો દક્ષીણ કો માળવા, કો કચ્છથી આવનાર. ૪

ધ્યેય સર્વનું એક છે, મારગે ભેદ ભાવ;
કો કાંટાને ઝાંખરા, વાઘ વરૂનો પ્રભાવ. ૫

ચોર લુંટારા ભામટા, લુંટે છે વન ઘાટ;
બીક ગણી છે મારગે, તજવી વસમી વાટ. ૬

ચેતનહારો ચેતશે, લેશે નિર્ભય વાટ;
નહીં ચેતે જો જીવડો, જોશે ઘરના વાટ. ૭

મારા તારા ભેદમાં, લપટાયો જે જીવ;
કોઠી કાદવ કાઢશે, મેળવશે ન શીવ. ૮

પારખી તમે ચાલજો, જે હોય બીક રહીત;
યુક્તિ એક છે એહની, શુધ્ધ પ્રમાણ સહીત. ૯

દેવ ગુરૂ ને ધર્મની, કસોટી કરો પ્રમાણ;
ધર્મ દેવ બે છાબડા, ગુરૂ [1]સોયો તે જાણ. ૧૦
સોયો બરાબર તો ખરો, તોલ થયો નિરધાર;
આઘો પાછો હોય તો, તોલ અચોકસ ધાર. ૧૧

---

૧ તોલ કરવાના કાંટાનો સુયો.

પ્રથમ નજર ગુરૂ ભણી, નીચે કરો તપાસ;
સુકાનિ સંસાર નાવનો, જીવા દોરી ખાસ. ૧૨

સકળ ધર્મને માન્ય જે, ષડરીપુ જે ગણાય;
કામ ક્રોધ મદ મોહને, લોભ મત્સર જણાય. ૧૩

કરો કસોટી એહથી, શુદ્ધ કંચન પરખાય;
બાદલું નહીં છુપશે, અદલ ઇન્સાફ થાય. ૧૪

છદ મસ્ત તણા ભાવથી, અલગા તદન ન થાય;
કમ કરવાની ભાવના, ખટક હોય મન માંય. ૧૫

વૃદ્ધી થાય એ રીપુની, તજવા એવાં કામ;
જાણુ અજાણે દોષ તો, ન કરવાં ધરી હામ. ૧૬

એ ખટકાની વાનગી, તપાસો ઉર વિચાર;
અનુક્રમ આપ આગળે, પીરસાશે સુ ચાર. ૧૭

કરે નારી મન ભાવતી, એક કે ચાર પાંચ;
વિષય વીકારમાં રમે, નચાવે નુતન નાચ. ૧૮

એટલેથી પતે નહીં, દુષ્ટ કામ જ્વર રોગ;
સતી શીયળને લુંટિને, અબળાનો લે ભોગ. ૧૯

ત્યાગી એ કામ ભોગના, દેખ લીઓ શુ શીળ;
ક્રીયા એ સર્વ ધર્મની, મનાવે એ દયાળ. ૨૦

ક્રોધ તો સ્વભાવે વસે, ધગધગતી અંગાર;
લે દંડુકા ને મારતા, સણુસણુતા અપાર. ૨૧

આવેશ ક્રોધ આવતો, કરે જીવ હિંસાય;
વસ્ત્ર જલાવે આપના, સ્રાપ આપે જીભાય. ૨૨

મદ તજ્યો છે કેટલો, તપાસો રાખિ નેક;
છત્ર ચમર ને પાલખી, સેના સિપાઇ અનેક. ૨૩

ચોપ છડીદાર ને વળી, વસ્ત્ર જરીજર તાર;
રાજ સાયબી માલતા, દેખો તારણુહાર. ૨૪

હું પોળો શેરિ સાંકડી, છે અકડમકડ ચાલ;
જગ પુજો અમને તમે, કરી દેશું તમ ન્યાલ. ૨૫

મોહ નીવાર કેટલો, કયાસ કરો તમ યાર;
બાગ બંગલા સામટા, કુટુંબ ને પરિવાર. ૨૬

શું કમી છે ગૃહસ્થથી, બતાવો કોઇ યાર;
છતાં ભીખ માગે સહી, તૃષ્ણાનો નહીં પાર. ૨૭

દોરા ધાગા ચાલતા, ભમાવે ભોળિ નાર;
પુત્ર પ્રાપ્તિને કારણે, ને વશ કર ભરથાર. ૨૮

લોભ નિવાર પરીગ્રહો, મુકયો કીંચિત માત્ર;
જર જમીન જોરૂ ત્રણે, છુટયાં નહીં રતી માત્ર. ૨૯

ઈર્ષા અગ્નિ અંગે જરે, મત્સર નહીં અભાવ;
ગુણી પુરૂષના ગુણને, મનાવે અવગુણ ભાવ. ૩૦

ભરપૂર એ છ દોષથી, ગુરૂ કહેવાય કેમ;
નિષપક્ષપાતે તોલના, કરો સર્વ માન્ય જેમ. ૩૧

બુડશે તે કેમ તારશે, તારશે તરણહાર;
વેશ દેખી મતી ભુલશો, ઓળખજયો આચાર. ૩૨

સાચા ગુરૂતો એ ગણો, હોય સાચા નિગ્રંથ;
ષડ રીપુનાં એ રીપુ, જંગ ખેલે તે સાથ. ૩૩

એ રીતે કરો પારખું, દેવ ધર્મે જણાય;
ષડ રીપુ જે પોષતાં, કેમ દેવ ગણાય ? ૩૪

ધર્મ જે એમ બોલતો, ષડ રીપુની સહાય;
ઉત્તેજના દે એહુને, કેમ ધર્મ મનાય ? ૩૫

ષડ રીપુ જેણે જીતિયા, કેવાણું અરિહંત;
વિત રાગ દશા જેહુની, સાચા એ ભગવંત. ૩૬

ધર્મ એ જેણે શીખવ્યું, તજો ષડ રીપુ સાથ;
વીતરાગે જે પરૂપ્યો, દર્દ દર્દે કરે (એ) કવાથ. ૩૭

સત્ય તત્વ સમજી કરી, ગ્રહો જે હોય સત્ય;
મતાંતર જાળને તજી, સમજો સત્યાસત્ય. ૩૮

પક્ષપાત કરો વેગળો, વીચારો ધરિ નેક;
મતભેદ તેને ના સુજે, સો શાણે મત એક. ૩૯

સત્ય જુઠ કદી ન નીપજે, ક્રોડ કરો ઉપાય;
પાંચ ને પાંચ તો નકી, સમજો દસજ થાય. ૪૦

છતાં નીરક્ષર નીકળે, કહે નવ કે અગીયાર;
પણ સમજુ તેને કહે, મુરખનો સીરદાર. ૪૧

કંચનને ગાળી કરી, મેળવી અંદર ધૂળ;
દુધ પાણીને એકઠાં, અમૃત વિષ નિભેળ. ૪૨

સત્યમાં જુઠ મેળવ્યું, કરી અર્થ અનર્થ;
ભમાવ્યાં ભોળાં લોકને, નીજ તૃપ્તિને અર્થ. ૪૩

સત્યતત્વને ગોપવ્યાં, મતમતાંતરે ખાસ;
ભ્રમમાં નાખ્યા માનવી, વાળ્યું સત્યાનાશ. ૪૪

હશે આત્માર્થી જીવડાં, કરશે ગ્રહણ સાર;
ઝવેરી ઝવેર પારખે, શંકનો નહીં ભાર. ૪૫

ઘા ખમે હથોડા તણાં, સ્ફાટિક નીશ્ચય થાય;
ભઠીતાપમાં નીકળે, તે શુધ્ધ કંચન થાય. ૪૬

ધર્મ સબ કહે એમજે, પડ રીપુને નસાડ;
છતાં અચંબો એટલો, વર્તને બહુ લબાડ. ૪૭

શિથીલ આચારે થયાં, ઇચ્છા પોષણ કાજ;
મતભેદને આગે ધરી, કર્યાં આપણ રાજ. ૪૮

દેખે એવું સૌ કહે, રોષ ધરશો ન યાર;
વ્યક્તિગત ટિકા છે નહીં, મન દ્વેષ ન લગાર. ૪૯

કીધું નહિ કે ઉપરે, વિચારવાની વાત;
વર્તન સુધરે આપણાં, થાય સૌ ભલીભાત. ૫૦

બંધ બેસતી પાઘડી, કદી કોઇને થાય;
સમજો નહિં એ આપણી, બહુ જોડ જગ્ત માંય. ૫૧

છતાં જગે નાસ્તી નથી, બહુ નિગ્રંથ જણાય;
બહુ રત્ના વસુંધરા, ન્યાય સિદ્ધ ગણાય. ૫૨

દેવ અરિહંત જાણિએ, ગુરૂ નિગ્રંથ ગણાય;
ધર્મ વિત રાગ ભાખિઓ, શ્રધ્ધા વીરચંદ માંય. ૫૩

ફુલછાબ ૩ જી.

વૈરાગ્યના પદો.

૧ રાગ—ભૈરવી. (દીનાનાથ દયાળ—એ દેશી.)

શાને જીવ ગુમાવ અવસર, હાથ છૂટયો લાગશેના;
હાથ છૂટયો લાગશેના, હાથ છૂટયો લાગશેના. શાને. ટેક

પુણ્યના ઉદયે મળ્યો નરદેહ, માની લે અરે તું;
ફેંક શીદ ચિંતામણિ, પાછિ મૂરખ તું પામશેના. શાને. ૧

તીર સાગર પામિયો, ઝાપટ બહુ કરડી સહીને;
ગાફલ રહી કાંઠો ગુમાવે, જાણુતો પછિ આવશેના. શાને. ૨

સૂખ સૌ વીતરાગ શરણે, અન્ય જૂઠું સર્વ ભાસે;
મિથ્યા જગ્તની જાળમાં, ખુંચ્યો પછી તું છુટશેના. શાને. ૩

ધર્મ મારગ ઓથ લેજે, દાન—તપ—શિયળ ભાવે;
અચલ સ્થાન વીર વરજે, છુટયો કર્મે બૂડશે ના. શાને. ૪

૨ કવાલી.

મરણુ છે સાચ જીવ સંગી, જનમ સાથે જરા વળગી;
રાક્ષસી કૃત્યની કફગી, પિછાની ચેતજો શાણુા; ૧

ન કરવા ચેન ને ચાળા, કર્મના ખેલ છે ન્યારા;
ચલાવે કાંટમાં પાળા, પિછાની ચેતજો શાણુા. ૨

સિંહનું બાળ બની સંગે, ફરે બકરી તણે રંગે;
ભુલ્યૂં એ ભાન નિજ અંગે, પિછાની ચેતજો શાણુા. ૩

સંભ્રમે ખોઇ સરદારી, લપટી કર્મેથી નાદારી;
ચડી અજ્ઞાન અંધારી, પિછાની ચેતજો શાણુા. ૪

પરાર્થે દેહ અર્પોને, તજીદ્યો દંભ-દર્પોને;
ન પોષો નીચ સર્પોને, પિછાની ચેતજો શાણુા. ૫

તજી દ્યો ષડ્ રીપુઓને, કર્મ આછાં બનાઓને;
તજો **વીર** મોહમાયાને, પિછાની ચેતજો શાણુા. ૬

૩ હોરી-દીપચંદી-રાગ.

ફોગટ શીદ ફુલાતું, છેવટ કર્મની વાતું. ફોગટ. ટેક

ચાર ગતિ દંડક ચોવીશ યોનિ, ચોરાશી લાખો તું;
ભમ્યો તથાપી આજ ફુલાઇ, શી સમજે મલ્કાતું. ફોગટ. ૧

નારકી દુખ સહ્યા અતિ દુષ્કર, પરવશ ખાધી લાતું;
એકેન્દ્રીથી ચતુર્થીપણે, વેદના વેદી અઘાતુ. ફોગટ. ૨
સોટા ખાધાં સંજ્ઞ પંચન્દ્રીમાં, કેમ નથી સમજાતું;
વીના અન્ન પાણી ટળવળતો, કેમ વીસારે વાતું. ફોગટ. ૩
પારાવાર પમાય ન એનો, ઉપાય એક કરા તું.
વીર સદ્‌ગુણ શરણુ ગ્રહીલે, શીશ પ્રભુ ચરણે તું. ફોગટ. ૪

૪ ગઝલ.

સખા! જા સંતને શરણે, બની મુક્તિનો પ્યાસી તું—ટેક.
તજીદે કામ મદ યારી, લોભને માન દુખદાઈ;
રાગ દ્વેષે મમત્વે ઓ! જીવ મન કર ઉદાસી તું. સખા. ૧
ભરૂસો જીંદગીનો ના, પલકમાં છેહુ દેનારી;
ઠગારિ ને લુંટારિ છે, ન બન તે પર વિલાસીતું. સખા. ૨
એહુ મદ ભરજુવાનીનો, નકી દીન ચારનો ચટકો;
દિવાનો તે થકી બનીને, ન થાતો નર્કવાસી તું. સખા. ૩
જગત જંજાળ તજ માયા, નિરંજનની ધરી છાંયા;
વીર અરીહુંત સ્મરિ નિત્યે, થજે મુક્તિ નિવાસી તું. સખા. ૪

૫ રેખાતા. (વિદેશ વાટ જાઉં છું—એ દેશી.)

જીવ મોહ પાશે ભાન ભૂલી અંધ બની ગયો;
મિથ્યાત્વી જાળ પુંકી ભૂરકી જગતમાં ફર્યો. જીવ. ટેક.

પંચ પ્રમાદે લપટિઓ ષડ્ રિપુને પોષીયા;
કંચન તજી કથીરને અપનાવતો થયો. જીવ. ૧

જળ ઝાંઝવાથી પ્યાસને છિપાવવા ફર્યો;
અમૃતમાં ઝેર માની અવળે પંથ પરવર્યો. જીવ. ૨

સમજાવ્યો શ્રી [1]અમોલ તોય રંગના ચડયો;
સંતોષ ટેક સમતા વિણ રહ્યો અભાગિયો. જીવ. ૩

ધરી લે અર્હંત ધ્યાન મટે જન્મ મરણ તો;
વીર ઇશ ચરણ શરણ ગ્રહી થા સભાગિયો. જીવ. ૪

૬ ગજલ કવાલી.

વિના ભક્તી નથી મુક્તિ, નથી સ્વર્ગે જવાતું હા!
વિના સત્કૃત્ય આત્માથી, નથી સુખ ભોગવાતું હા! વિના. ટેક.

---

૧ મહાપુરૂષ મુનીશ્રી અમોલખ ઋષીજી મહારાજ.

ભલે કર ડોળ ખાલી તું, છુપેના વાત એ પ્રભુથી;
કર્મ સહુ ભોગવ્યા વિના, નથી કેમે છુટાતું હા! વિના. ૧

થતાં જગ કાર્ય પડછંદે, પામશો આપશો તેવું;
ભલા વટ વૃક્ષ વાવીને, ચહે કાં આંબને તું હા! વિના. ૨

લઇ સત્સંગની ગોળી, હૃદયના મેલને કાઢી;
કરોને સાફ અંતરને, પછી પ્રેમે ચહાવું હા! વિના. ૩

અનુકંપા અને શ્રધ્ધા, સત્ય નિતી ધરો વીરા;
વીરે યાચ્યું ઉમળકાથી, ધરી ધ્યાને ધરાતું હા! વિના. ૪

૭ રાગ–આશાગોડી.

રખ ઓ દિનકી તયારી,
ભલા ભાઇ રખ ઓ દિનકી તયારી. ટેક.

ગઇ જબ યૂવા અંગ ન ચાલે,
થરથર છુટે કંપારી. ભલા૦ ૧

વૃદ્ધ દશા જબ રોગસે વ્યાપે,
સંબંધી છોડે યારી. ભલા૦ ૨

મિથ્યા તન ધન મહેલ બગીચા,
સમજ વિવેકે વિચારી. ભલા૦ ૩

પાપ પુણ્ય હો સાથ ચલે,
કોઈ નહીં સૈયારી. ભલા૦ ૪

મળી તક **વીર** ભજો ભગવાના,
અંતે એનીજ યારી. ભલા૦ ૫.

૮ રાગ–આશાગોડી.

નેકી માર્ગ વિસાર્યો,
અલ્યા પ્રાણી નેકી માર્ગ વિસાર્યો. ટેક.

રાચ્યો બદીમાં કર્મ કમાયો,
અવળાઇમાં અથડાયો. અલ્યા૦ ૧

શીશ નમાવ્યું ના સંતને ચરણે,
અહંતાએ અકડાયો. અલ્યા૦ ૨

આંખે અંધાપો સંત દર્શનમાં,
રામા પ્રેમે પકડાયો. અલ્યા૦ ૩

કાને બધીરતા વ્યાખ્યાન વખતે,
નાટક રાગે જકડાયો. અલ્યા૦ ૪
પગે પાંગળો ધર્મ કર્ણીએ,
અધર્મે તું ખડકાયો. અલ્યા૦ ૫
જીભે તોતડો પ્રભુ ભજવામાં,
વીકથામાં હુડકાયો. અલ્યા૦ ૬
મહોબત **વીર** કરો ભગવાના,
આશ્રય એકજ સ્હાયો. અલ્યા૦ ૭

૯ નાથ કૈસેં ગજકો બંધ છુડાયો-એ રાગ.

જગત મોહિનીથી પન્થી લલચાયા,
બુરિ લાલચે માનવ મોહ્યાં. જગત૦ ટેક
જર જમીન ને જોરૂ ભરેલા,
મદથી છકેલને જોયા;
તેય બીચારા સુખને શોધે,
પણ ન જડે મન મોહા. જગત૦ ૧

શેઠ ચાકર ગરિબ અન્ય પાસે,
ના મળે સુખ સોયા;
યુવા વૃદ્ધ બાળ તપાસ્યા,
શાન્તિ નથી મન ખોયા. જગત૦ ૨

રોગી ભોગી જોગી જોયાં,
ચીત્ત સમાધિ ધોયા;
વખત વીતાવે હાયવોયથી,
પાપ પંથમાં પ્રોયા. જગત૦ ૩

વીર સત્ શ્રીને જાણ્યા વીના,
કેવળ પાણી વલોયા;
સદ્‌ગુરૂ કેરા ચરણ ચર્ચીને
અંતરના મેલ ધોયા. જગત૦ ૪

૧૦ ગઝલ.

નજર કર દેખ લે સબકો, કવણ શાન્તિ ગઈ તેરી ? ટેક.
દેખ ઘર બારમેં હૈયા, કબીલા કુટુંબ લે શોધી;
નારી અરૂ પૂત ભાઇયા, ધને હૈ શાન્તિ કર ખાત્રી. નજર ૧

બગીચા બાગ છુપાઈ, અગર તનમાંહિ સંતાઈ;
પટારા પેટી લે જોઈ, હશે ત્યાં નઠુર નમેરી. નજર ૨
નહીં સંસારમેં મિલતી, તુજ પાસસે તુજકો;
રાખ સંતોષ દિલમે તો, સફળ આશા હુએ તેરી. નજર ૩
સંત્ ચરણે મન લગા દે, અચલ શાન્તિ મિલે અપને;
વીર સતસ્વરૂપને પરખી, મિટાદે જન્મકી ફેરી. નજર ૪

૧૧ કવાલી.

નથી કો જગતમાં કોઇનું, છતાં ઉદાસ કાં થાઓ ?
મળી જે પૂર્વના જોગે, નશીબી આપની ખાઓ. નથી. ૧
વૃથા સોચો ચલિતને કાં ? જરા ખોલો હૃદો મનથી;
પંખી સાંજે મળ્યા તરૂએ, પ્રભાતે વિખરનારાઓ. નથી. ૨
રહ્યા કેદી સાથ જેલેં, ધર્મશાળે વસ્યા પંથી;
પ્રભાતે વિખરાયાનો, કરે કોણ શોક શાણાઓ ? નથી. ૩
સ્વભાવેં નાશવંતી છે, કર્મે રચના રચી ભારી;
મતી મુંઝાણી પ્રાણીયા, સંસાર સંગી કાં થાઓ ? નથી. ૪

ભૂલીને ભાન સંસારે, વૃથા દુઃખ માંહિ કાં ડુલો?
પીછાની નિજ સ્વરૂપ વ્હાલા, સદા વીર મંગલે છાઓ. નથી. ૫

૧૨ ઇન્દ્રવજ વૃત.

કેવાં અમૂલાં સમભાવી તત્વો,
મીઠાં મધુરાં પરિપૂર્ણ સત્વો;
શાન્તી દયાને સમતા કહેલાં,
શીળ ક્ષમાં સત્ય દયા વદેલાં. ૧

ભૂલી ગયો એ પ્રભુ! વેણુ તારાં,
ના સંઘરાયા જરી ઉર મારાં;
હોતાં ખરાં લક્ષ મહીં ન લીધાં,
આડીજ ચાલે પરિયાણુ કીધાં. ૨

એવો છતાં ઓથ પ્રભૂ તમારો,
પાપી ભલે! દીન દયાળુ! તારો;
આત્મા કરો ઉજ્વળ વીર પ્રેમી,
ખાવીંદને હાથજ ન્યાય સોંપી. ૩

૧૩ સીતાજીના મહીનાનો રાગ.

શાણા બંધુ કરોને વિચાર, આપણ ક્યાંથી આવીયા;
અનંતા ભ્રમણે અવતાર, માનવ ભવ પામીયા;
વ્યર્થ ના ખૂવો ધારી લ્યો મન, હાથ લાગ્યો હીરલો;
વચનો જીનજી કેરાં શ્રીકાર, માનો ખાંડ ખીરલો. ૧

દયા માર્ગે છે મુક્તિનાં દ્વાર, હીંસા નર્ક ખાણુજો;
શત્રુ છે કામ ક્રોધ ને મોહ, મત્સર મદ દુષ્ટજો;
વળી લોભસહિત ના એ છ, છે ઘાતી આત્મ ગુણના;
તજી દેવા એમાં છે લાભ, દ્રોહી ધર્મ મુળના. ૨

સત્ય રસ્તા બતાવ્યાં છે ચાર, દાન શીળ ભાવના
ઉત્તમ તપનો છે આચાર, પૂરે મના કામના;
મમતામાં બુડયા જે જીવ, લીધી નર્ક વાટ જો;
સમતા સરખી જે જીવ, શ્રેણી શ્રેષ્ટ માટ જો. ૩

કરી શાતા ને આપી સુખ, જીવ સંતોષિયા;
કરી જેણે અનાથને સહાય, દીન જન પોષિયા;

વસે હૃદયમાંહી કૃપાય, જાણ્યે દીન આવતો;
ધર્યું ખડ્ગ ક્ષમા ગુણવાન, હૃદય તે દીપાવતો; ૪
સદા ગાયા છે ગુણીના ગુણ, નિંદાને નીવારતો;
સત્ય શીળને છે સંતોષ, આદર જીવ પામતો;
અસત્ય ને રાચ્યા અશીળ, અસંતોષના કામિયા;
ખરડાયાં એમાં જે જીવ, વ્યર્થ ભવ વીતાવિયા. ૫
કરી ભક્તિ સુતીર્થે ચાર, જેણે સદ્ભાવથી;
નિવારી અહંતા આદર, લઘુતા સ્વ ભાનથી;
તજી દુરાગ્રહને જીવ, ગ્રાહી ગુણ ભાવશે;
નિવારી શત્રુતાનો ભાવ, મિત્રતા વસાવશે. ૬
અનાચાર તજીને જે નર, સુશીળ પંથે ચાલશે;
જન્મ સુધારીને તે જીવ, મુકતી પંથે મ્હાલશે;
તજી રાગ અને વળી દ્વેષ, સમભાવે ચાલશે;
કહે વીર રાખોને ધીર, મુકતપુરી મ્હાલશે. ૭

કુલછાબ ૪ થી.

નીતિના પદો.

૧ રાગ—બનઝારો.

સુણો અર્જ ભાઇ એક મારી, છે જનતાને હિતકારી—ટેક.
પુત્ર કલત્ર આડીવાડી, હોતાં સુખી સમજે સંસારી;
એ છે વાત કર્મ અધિકારી, છે જનતાને૦ ૧

થયો પુત્ર ન કદિ એક નારી, કરવી બીજી ત્રીજી શું નારી?
ગણો કેમ રીતી એ સારી, છે જનતા૦ ૨

છતાં પ્રાપ્તિ થઇ ન વિચારો, જેવા ભાવિ ભાવ ઉર ધારો;
વલખાં માર્યે ન સિદ્ધિ થનારી, છે જનતાને૦ ૩

હોયે પૈસા કુટુંબનો જોરો, પચાસ સાઠે નવી શું ખોળો?
બેસો શરમ નહિ પરવારી, છે જનતાને૦ ૪

શીઘ્ર અબળાનો ભવ બાળો, રહ્યો એકે વાળ ન કાળો;
તજો ભોગ લાલસા સારી, છે જનતાને૦ ૫

વિના પુત્રે ગતિ નહિ સારી, ભ્રમણા એ છે તદ્દન નઠારી;
શુભ કર્મે શાંન્તિ મળનારી, છે જનતાને૦ ૬

જીવ જનતા છોટી મોટી, જાત વૈકુંઠે થાત ન ખોટી;
જેથી શુભ્ર કર્મ સંગાથી, છે જનતાને૦ ૭

કદી નામ રાખવા ધારો, ઉપકારે દુખી દિલ ઠારો;
તો રહેશે નામના તમારી, છે જનતાને૦ ૮

છે નામ અમર જગ જેનાં, જગડુ ભામાશા એનાં;
વિક્રમ ને હરિશ્ચંદ્ર દાની, છે જનતાને૦ ૯

પુણ્યે નામ ગતિનો વાસો, ખોલી આંખ હૃદયની તપાસો;
રહો મનની મમતા મારી, છે જનતાને૦ ૧૦

કરો દાન પુણ્ય વિભુ-ભક્તિ, જેથી મળશે અવિચળ મુક્તિ;
કરો સંતોષે કૃતિ સારી, વીર વિનવે વારંવારી. ૧૧

૨ શાર્દુલ વિ૦ છંદ.

વાચો વા અભિમાનનો દુખદજો, ચીંતા અતી ચીતને;
ગોથાં એ ખવડાવશે વમળતો, ભુલ્યા નકી ભીતને;

કન્યા વીક્રય ઢોલ તો ગડગડે, સુણે ન કો સ્હેલથી;
ઉછાળો વર વિક્રયો સરજીયો, શેઠો ઘરે પેલથી. ૧

માગે છે વર બાપ રોક રકમો, સોદો પછી થાયજો;
લેવાણા નર ખાનદાનિ ખપરે, ઉંચા ચડી જોયજો;

ખાત્રી એ ચપલા તણી હૃદયમાં, પાકી હશે શેઠજી;
રે'શે કાયમ સાહ્યબી સમજને, તેની કરે વેઠજી. ૨

માળાના સરખા મણી સમજને, વર્તો ભલી ભાતથી;
શ્રીમંતો ન કરો ગુમાન મનમાં, ઉંચા ન હો નાતથી;

વેચાણો વરના ન હોય સમજો, બુદ્ધિ થકી વીચરો;
ચાળે એ નવલે ચડી નહિ તમો, ખાના ખરાબી કરો. ૩

માયા, ના બથમાં સમાય મુઠમાં, દાડઃ નકી દોહલાં;
કુહાડો પગ વાગશે તમ કર્યાં, તે દીન છે દોહલાં;

સ્થીતીનો પલટો સદાય સરજયો ખાટા મિઠા દીન તો;
ઢેફા ઉથલ કાયદો અટળજો, છે **વીર** નીર્માણ તો. ૪

૩ ભુજંગી છંદ.

સુધારો સ્થિતી વીધત્રાની વિચારી.
કરો જેમ શાન્તી રહે સુખકારી;

કરો વર્તનો તે ભણી ભાવ આણી,
વદો વાક્ય મીઠાં મધુ પ્રેમ આણી. ૧

ન લેખો કદી વૈંતરી એ તમારી,
ન લેખો કદી ચોરટી કે નઠારી;
ન લાચાર એ અન્ન વસ્ત્રે બનાવો,
બળે ચીત એવાં કુવેણો ન ગાઓ. ૨

કરી ખત્રાર કર્મે કટારી લગાવી,
ભરો મીઠ કાંહી તમો બાં ચડાવી;
કહી રાંડના શુકની માં ગણો કાં?
કરો દર્શને મોહું વાંકું અરે કાં? ૩

ગણો જોગમાયા રહે બ્રહ્મચર્યે,
સતી સાધવી છે ભલી આચરણ્યે;
ખરા શુકની એજ નારી ગણોને,
સુશીળે બની દેવિશક્તિ કહોને. ૪

ખજાના કિલ્લી આપિ વીશ્વાસ રાખો,
કરો કાર્ય તેને પુછી જાત દેખો;

રખો બાળ તેની નજીકે તમારાં,
ગળા શીર કામો કરાવો સુવાળાં. ૫
પછી આર્ય નારી તમો નીરખોને,
ન લેવી પડે તસ્દિ સુધારકોને;
ન દેવાં પડે થીગડાં લગ્ન બીજાં,
વદે વીર પામો તમો સુનતીજા. ૬

૪ ભુજંગી છંદ.

કુડાં તોલ રાખી કુડાં માપલાથી,
લખી લેખ જુઠાં ઠગીયા દગાથી;
કરી એકઠી એમ લક્ષ્મી વધારી,
ન દીધી સુમાર્ગે ખજીને વસાવી. ૧

ઘણા રાંક લુંટી ચણાવી હવેલી,
બગીચા બનાવી રચાવી સુવેલી;
રચી કાર ગાડી અને નાર આણી,
કરી વૈભવે વાસ સુદ્ધી ન આણી. ૨

સદા પાપ ભાગી બની શેઠ પેરી,
બની ચોર વીશ્વાસઘાતી નમેરી;
કરી દ્રષ્ટ નારી પરાઇ અભાગી,
સ્વછંદે ચડીયો થયો હીણુ ભાગી. ૩

સ્વભાવે વિનાશી ટકે કેમ તારી,
ચલી જાય છોડી તને એ ધુતારી;
પછી હાયવોય કશા કામની તો,
બની છે તમી **વીર** તારી કરીજો. ૪

૫ માલીની છંદ.

ચલત ચલત ચાલી, જીંદગાની દગાળી;
પળ પળ નર દેવે, છેહ કાયા નઠારી;
પ્રથમ દશક વીત્યો, બાળ ચેષ્ટા મહીં જ્યાં;
મનહર મળી આવી, વીશ વર્ષો થયાં ત્યાં. ૧

ચટક કર ચડી છે, કાંધ ત્રીશે યુવાની;
ધરમ ફરજ વીષે, ભાન ભુલ્યો ગુમાની;
મન ધન લલચાયો, ચાળીશેં શ્રી વરાની;
ઉલટ સુલટ કીધા, દામ કાજે દગાની. ૨

નર પરવરિયાં છે, પાંચ હાથે ભિચારા;
તન ખડભડ થાયે, મુખ ડાચાં અકારા;
શિર પર પળિ આવે, શ્વેત ચેત્યો ન ભાવી;
અધ ગઇ અવધીની, તો ન આશા સમાવી. ૩

નર તનુ ખર તુલ્યે, મુઢ મુર્ખે ગુમાવી;
વય છ દશક આવી, તે બુઢાપે ફસાવી;
અવસર નવ રૂઠી, ધાર વર્ષાંદ કેરી;
લણિ લણિ સંચ દાણો, કોણુ કોઠાર ભારી. ૪

કમી ન થઇ શિતેરે, લાલસા તોય ભાઇ;
થરથર થરરાટી, ચાલિ કાયાની માંહી;
જગપતિ ચિત ભૂલ્યો, ઘાવ લાગ્યા તથાપિ;
દશન પડી ગયાને, લાળ મૂખે પ્રસારી. ૫

વિષમ બહુ બુઢાપો, એશી મે વર્ષ આવ્યો;
હલન ચલન લેતાં, લાકડી તો ન ફાવ્યો;
પરહરિ નિંદ રાતે, ચેન નાહી જરાએ;
વિકળ દુખથી થાતો, શ્વાસ કંઠે રૂંધાયે. ૬

મરણુ તબ પુકારે, થાવ તૈયાર પ્રાણી;
નરક તમ સંભાળે, પાપ કર્મોનિ ખાણી;
શુભ અવસર ખોયો, કાચ સાટે મણીને;
વીર શરણ તમારો, તાર ટાણે અણીને. ૭

૬ દોહરા.

વખત પ્રથમ એ જીનનો, વર્તે મંગળ માળ;
આદ દેવ અરિહંત એ, રૂષભનાથ દયાળ. ૧
વીચરતા પૂર પાટણે, અપ્રતિબંધ વીહાર;
આવ્યા બાહુ બલિદેશમાં, કરતા ઉગ્ર વીહાર. ૨
તક્ષ શિલાપુર આંગણે, મનોરમ જે ઉદ્યાન;
પધાર્યા પ્રભુજી બાગમાં, રહ્યા ધરી શુભ ધ્યાન. ૩
ખબર થઇ બાહુ રાજને, હૈડે હર્ષ ન માય;
વખત થઇ ગયો સાંજનો, પ્રભુ વંદન ન જવાય. ૪
નીંદ ન લીધી રાતની, પ્રભુ દર્શનની ઉમેદ;
નગર શૃંગારને વળી, સેના સજાવી વેદ. ૫

સાજન માજન સામટા, અમીર ને ઉમરાવ;
સાદ પડાવ્યો ગામમાં, સૌ પ્રભુ દર્શન આવ. ૬

વીતિ રાત દિન ઉગીયો, સકળ તૈયાર થાય;
થઇ જનતા સહુ એકઠી, સૌ પ્રભુ દર્શન જાય. ૭

દીન ઉગે પ્રભુ વીચર્યા, બીન બોલ્યે વીહાર;
સુણતાં સોચે રાજવી, ધીક મુજ અવતાર. ૮

ભાગ્યહીણો હું માનવી. ન થયો કાંઇ વિચાર;
તનમલાટ અતિ આકરો, સોચે અપરંમપાર. ૯

વીલે મુખ સૌ આવિયા, પાછા નગર મેંઝાર;
કળકળિત સૌ પામિયા, દુઃખ હૃદય મોઝાર. ૧૦

હાલ પ્રવૃતિ એ ઉપનો, પ્રશ્ન એક ખચીત;
ઉત્તર આપજો શ્રાવકો સમજી હોય ઉચીત. ૧૧

ગાડી ઘોડા મોટરો, કોઇ રેલ પગપાળ;
આડે દીન કે પજોસણે, મચાવે છે ધમાલ. ૧૨

દર્શન કાજ મુસાફરી, જીવ દયા પ્રતિપાળ;
મરે ત્રસ થાવર જીવ જો, લાભથી હાનિ વિશાળ. ૧૩

વિર હો ગ્રાઝી દીનનો, વળી હુતા જગ નૂર;
સંસાર પક્ષના તાતજી, મીલન હર્ષ ભરપૂર. ૧૪

હુતા આપશ્રી રાજવી, સાધનના શણુગાર;
પ્રભુ પોતાને આંતરો, હશે ઘડી ત્રણુ ચાર. ૧૫

ધારત જો એ રાજવી, પોંચત પ્રભુનિ પાસ;
ધાર્યો વેપાર ખોટનો, એટલે મુકી આશ. ૧૬

ભાવ તેનો ને સંપદા, આપણી શિ વિસાત;
વળી ધર્મની લાગણી, છતાં રહ્યાં પછાત. ૧૭

વિચાર કરવા દાખલો, ધર્યો આપની પાસ;
વીર વીનંતી એટલી, કરશો વિચાર ખાસ. ૧૮

૭ શાર્દુલ વિ૦ છંદ.

માતા ઉત્તમ પોષણે શરિરની, એ તોલના કોઈ જો;
ચિંતા શોષણ દેહની સમજ જો, અગ્ની સમી હોય જો.
સ્રી હોયે તન તોષણે સરસ એ, શીળે સદા દીપતી;
વિદ્યા ભૂષણ કાય **વીર** સમજો, શૃંગારમાં કીમતી.

૮ વૈદરભી વનમાં વલવલે-એ રાગ.

સારૂં કદી ન બને તમ થકી, ભુંડું કરશો ન યાર;
સુકાયું દયા ઝરણુ તમ તણું, વ્હેતું અવર શીદ ટાળ. સારૂં. ૧

રાંકને કદાચ રાબડી, તરશ્યાને તેમ નીર;
નવસ્ત્રાને જો આપથી, ન દેવાયાં હીર ચીર. સારૂં. ૨

આપે કોઇ કદી હોંશથી, નહીં કેશો ન આપ;
ભુંડાઇ એવી ના કરો, લેશો માં કોઇ પાપ. સારૂં. ૩

માગણુ આવીયો આંગણે, હા ના કરવી તમ લાર,
લાત પાટું તેને મારવી, નહીં તમ એ અધીકાર. સારૂં. ૪

દાન દેવું કદી ના બને, ના હોય જો તમ ભાવ;
થાપણુ ધરમાદા નામની, ઓળવશો ન રતીપાવ. સારૂં. ૫

દરદ કદી દુખીયા તણાં, જખ્મે કર્યાં ન તલભાર;
હુશશો નહીં તે ઉપરે, નિર્લજ થઇ નરનાર. સારૂં. ૬

સહાય કરી ના સ્વ બાંધવે, છતી શક્તિ પૈઇભાર;
જોરે પૈસાને તેહના, ગળીજા ના ઘરબાર. સારૂં. ૭

રાંડી મુંડી નાત જાતની, ન લેવાણી સંભાળ;
ગરથ તેનું આપ ગોપવી, બનજે ન તેનો કાળ. સારૂં. ૮

આપી નહીં મદદ બાળને, વિદ્યાભ્યાસના કાજ;
અવર કોઈ નર આપતો, ન કરજે એ પર દાઝ. સારૂં. ૯

ભલાઇ ના થાયે તોલમાં, પાભાર વિશેષ અપાય;
ગળચવા શા માટે ગળે, આપવા બરાબર માંય. સારૂં. ૧૦

કદી જીભ મીઠી ના બને, છતાં કર કડવી કેમ ?
ગટર પાણી ઉલેચવે, વદે વીર સરે ન નેમ. સારૂં. ૧૧

૯ દોહરા.

મારગ સીધો મોક્ષનો, કીધો છે જીનરાય;
દાન શીળ તપ ભાવનો, ઉલેખ શાસ્ત્ર માંય. ૧

વર્તે પ્રવૃત્તિ આપણી, વર્તમાનની માંય;
કૃત્ય તપાસો હાલનાં, સોચોને મન માંય. ૨

દેશવટો દઇ દાનને, રોપ્યાં લુંટના રાજ;
શાહુ ચોરીને આદરી, સર્વે મુકી માજ. ૩

ગરીબ પરસેવા તણાં, રચ્યાં છે ઘરબાર;
કોર્યાં કાળજા ગરીબનાં, ધર્યા અંગ પરિવાર. ૪

મણી માણેકે લાહિયાં, જવાહિર નહીં પાર;
લોહી તરસ્યા માનવી, ધન ધાને ધિકાર. ૫

ગરીબ ટળવળે બાપડાં, અન્ન વિના અપાર;
લેશ ગરજ નહીં તેહની, સ્વકામે હુશીયાર. ૬

સરિતા વહેન મૂકિયા, શીળ ને સદાચાર;
અવજી જુઠ વધાવિયા, આચરે ન વિચાર. ૭

જુઠાં તોલ ને માપલાં, જુઠ બોલી લબાડ;
વેપારે વણુજે કરી, ધોળે દીવસ ધાડ. ૮

ધર્મે તણુખો લગાવિયો, વેવારે પણ એમ;
સેળ ભેળ કરી જુઠની, આપણી પુરત નેમ. ૯

અભરાઇએ ચડાવિયા, તપ મારગ દસ ખાસ;
પુટ ધંધો અવજી ધર્યો, વાળ્યું સત્યાનાસ. ૧૦

ગામ ઘર અને દેશમાં, નાત પરનાત તમામ;
પાડી પુટ વેર વેરિયાં, કરી નારદી કામ. ૧૧

ભાવના ભાવ ઉડી ગયો, વસ્યો જઇ આકાશ;
માથાકુટને નોતરી, શ્રધ્ધા નહીં અવકાશ. ૧૨

મારામારી આદરી, શબ્દ વાક્ય ના અર્થ;
આપ આપ મગજે કરે, ન સમજે કાંઇ ગર્થ. ૧૩

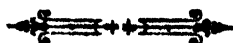
અશ્રદ્ધા કીધિ ધર્મમાં, ભષ્ટાચાર મતિભ્રમ;
સુખ કેવાં એ ભોગવે, ફરે થઇ ચીતભ્રમ. ૧૪

રસ્તા ભુલ્યા માનવી, દાન શીળ તપ ભાવ;
લુંટ, જુઠ, ફુટ, માથાકુટે, આપ બુડાડ્યા નાવ. ૧૫

વસવસો ઘણો વીરને, પ્રભુ તું દીન દયાળ;
સન્મતિ સુજાડ સર્વને, તુંજ તણાં અમ બાળ. ૧૬

ફુલછાબ ૫ મી.

દ્રષ્ટાંતિક પદો.

૧ ભુજંગી છંદ.

હતો શુદમાં ચંદ્રમા તેજકારી,
નભે વાસ અર્પે અમી સુખકારી;
ખરે કીરણો શાંત શાતા સજાવી,
રૂડો શોભતો રાતકાળી મિટાવી. ૧

હતો એ કળા સોળ ધારી શશીજો,
પુજે પ્રેમથી દેવ માની મનુજો;
હતો એ મહીમાં શુ દીનો મિલાપી,
રખે ભૂલતા પુણ્યશાળી તથાપી. ૨

દશા ઉલટી ને બદીમાં ફસાયો,
કળા હીણ તેજે વદીએ કરાયો;

થતી દીન દીને કળા ક્ષીણકારી,
પ્રસાર્યો જગે ગાઢ અંધાર ભારી. ૩

ગુમાવ્યું બદી સંગ સૂનૂર ભારી,
અકારી બનાવી વદી રાત કાળી;
ભલા માનવી નીરખો આંખ ખોલી,
ચમત્કાર જુઓ બદી હાથ તોળી. ૪

તજી નેકિ રાચ્યા બદીમાં મનુષ્યો,
ભુલ્યા ભાવી બેઠા ગુમાવી શુ શીળો;
નઠારી કરી જીંદગાની અકારી,
વધારી લીધી જન્મ-મૃત્યુની ફેરી. ૫

ન આણી દયા જીવ દુખી થતાની,
ચલાવી કટારી ગરીબો ગળાની;
કથે **વીર** ખાશો કમાણી તમારી,
હઠો પાપથી પુન્ય કામો વધારી. ૬

૨ શાર્દુલ વિ૦ છંદ.

ના'ણો શ્વાસ તણી પ્રતીત જરીએ, ઓચીંત દેશે દગો;
આવ્યો આંગણુ [1]બીંદ કેમ ફરશે? લ્યે [2]બીંદડી એ સગો;

---

૧ બીંદ=વરરાજા. ૨ બીંદડી=કન્યા.

આવ્યો કાળ નહીં ખમે ટગમગે, તારાં સગા સાગવા;
સર્પે ઉંદરને લીધો ઝડપથી, દેશે નહીં ભાગવા. ૧

બાજો તેતરને ગ્રહે નજરથી, જુકતી બગો મચ્છની;
સીંહોથી હરણો શકે ન સરકી, એવી ગતી જીવની;
આવી કાળ અચીંતનો ઝડપશે, રેશે બધી મનમાં;
બાજી વીર સુધારી લો ધરમથી, શાણા પૂરો સાનમાં. ૨

૩ મનહર છંદ.

આકરી ભાવના વાળા; તપીયાને જપી સાંયા;
પૂળ ઇચ્છી ગાત્રો ગાળ્યાં, નીયાણે ભમાવીયાં;
ધારો કરણીના વંધ્યા, ઇચ્છી ન ગુમાવ ભાયા;
સંતો સાધૂ ને સંન્યાસી, નીયાણે ભમાવીયાં;

વાવે ના જો કોઇ શાણા, જાર ઘઉં બાજરિયા;
કડબા કાજ એ મોલો, સ્વભાવે કડબિયા;
સૂખ સંપત્તિ સ્વભાવે, વસી શુભ કરણિઆ;
રાખો વીર ધ્યેય મુક્તિ, તજીને જંજાળ આ. ૧

૪ શાર્દુલ વિ૦ છંદ.

કાળુ કાજળ શ્વેત કેમ બનશે? ના ખારમાં મોલજો;
કાઢયું ના સુણ્યું તેલ રેતિ પિલતાં, ના લીંબ મીઠાશજો;

કો કાળે બગલા ન હંસ નિપજે, ના ગર્દભી ગાયજો;
ચુકતી વીર કરો હજાર ન તજે, દુષ્ટોજ દુર્વાસજો. ૧

વાણી કોયલ કાગના સમપણે, કયાં આંબ એરંડજો;
હોડી કાગળની તરે ન જળને, ના કોયલા શ્વેતજો;

ભાવે સૌ રમતા સ્વભાવ નિજને, મૂકે ન સ્વભાવજો;
ચુકતી વીર કરો હજાર ન તજે, દુષ્ટોજ દુર્વાસજો. ૨

૫ દોહરા.

જે સારૂ વસ્તુ લીધી, વ્યય તેનો ના સોચ;
જે તેનો સંગ્રહ કરે, બિગડે થાયે સોચ. ૧

ઘીનો દેખો દાખલો, ખાધે સદ્‌વ્યય થાય;
સંઘરે વાસજ મારતું, વખતે વિષમય થાય. ૨

કપડાં કીધાં પ્હેરવા, ઘાલિ મુકયાં કબાટ;
ઉધેઇ જેવાં જંતુએ, દીધાં કરી ચપાટ. ૩

મકાન વસવાને કર્યાં, કર્યો ન તેમાં વાસ;
ધૂળ ઘાણી પડી આખડી, થાય ભુતનાં વાસ. ૪

ઘોડો લીધો ખેલવા, બાંધ્યો રહે મુકામ;
બને હઠીલો ખોટીલો, ગાંઠે નહીં લગામ. ૫

અંગ ઉહારિઠ સાંપડયું, કરમ કાપવા માન;
મુક્તિ મારગ સાધવા, લાવો મનમાં ભાન. ૬

સન્માર્ગે ખચ્યું નહીં, નહિ વણસતાં વાર;
અછોં અછો બહુયે કર્યું, પણ ઉતાર્યો નહિપાર. ૭

જપ તપ ને ક્રીયા વળી, ધરો શુધ્ધ સતધ્યાન;
તો વીરજ લેખે થશે, સુણતાં પ્રભુ–વખાણ. ૮

૬ ભુજંગી છંદ.

અશુચી ભરી વીર આખા શરીરે,
કહો કેમ પાણી થકી થાય દુરે;
રહ્યાં ચીપડા આંખ માંહી અતિશે,
રહ્યો મેલ કાને મુખે શુંક દીસે. ૧

રહ્યાં નાક શેડા પશીનો શરીરે,
ભરી મુત્રની ખાણ માંસ રૂધીરે;
પરૂ પાસ ને હાડ દુર્ગંધકારી,
ભલા કેમ પાણીથિ જાશે નિવારી. ૨

કહો તેમ તો પારખો ખાસ આંહી,
ઘડા સો નિરે માં પંખાળી સપ્રાઇ;

શું કો કોઇ માથે ભલાં લાત ખાશો,
થઇ ક્યાં શુચિ અંતરે એ તપાસો. ૩

છતાં નાવણે પુન્ય ભાવો પ્રકાશો,
રહો પુન્ય મુબારકો એહ પાસે ?
દિસે અંધ શ્રદ્ધાની રૂડી નકી એ,
જશે બ્હારનો મેલ વારી થકી એ. ૪

કરો સ્નાન સૌ અંતરે બુદ્ધ ધારી,
બનાવો નદી શુદ્ધ ચારીત્ર્યકારી;
કિનારા શુ શીળો તણાં આદરોને,
રચો નીર ભારી તપો આચરીને. ૫

ચલાવો પ્રવાહો વ્રતો નીમ ધારી,
ભલી આત્મ નાવો અતી લાભકારી;
ત્રુટે દુષ્ટ એ જન્મ મૃત્યુની ફાંસી,
કહે **વીર** સ્નેહે બનો ગુણ રાશી. ૬

૭ ભુજંગી છંદ.

કરે જીવ કર્મો કુડાં પાપકારી,
કહો વાંક કાયા તણો લ્યો શું ધારી ?

છેતાં કી પ્રજાળો તપોથી તપાવી,
કરો ગાત્ર ખાલી શરીરો ગળાવી. ૧

સમાધાન એ પ્રશ્નનું દાખલાથી,
જુઓને વિચારી તમારા ચિત્તેથી;
રહી છાશ ઘીમાં નિવારો કશાથી,
તવીમાં મુકી ઘૃત પીડા પછીથી. ૨

ચડાવી અંગારે કડાઇ પ્રજાળો,
કડાઇ તણો વાંક તેમાં ન ભાળો;
થયો ન્યાય એ દાખલે ન્યાયકારી,
અનાદી રહ્યાં નીયમો લાભકારી. ૩

તપાવી તવી છાશ નીવારવાને,
પ્રજાળી તનો પાપ મીટાવવાને;
ઠસાવો ખરી વાત એ શુદ્ધ ચિત્તે,
સમાધાન એ માનજો શાસ્ત્ર રીતે. ૪

તવી કાય ધારો ગણો ઘૃત જીવો,
ધરો પાપ તે છાશ અગ્નીથી બાળો;
રહ્યો જીવ પાપે ખરડયો અનાદી,
રહ્યાં જેમ ઘી છાશ મસ્કાની માડી. ૫

બને આત્મ નિષ્પાપિ સાચો સુભાગી,
તપોથી તપાવે શરીરી સુભાગી;
સખા દેહ દુખો મહા અર્થકારી,
વદે વીર ધારો ઘણી લાભકારી. ૬

૮ કવ્વાલી.

દયાનાં આદરો કામો, જરાએ વક્ષ ખોશો માં;
કદી આવે જો સંકષ્ટો તો, પાછું વાળી જોશો માં. દયાનાં. ૧

દેહ સૂનો દયા વિના, સરીતા નીરના વિના;
બગીચો વૃક્ષના વિના, ઝાંઝવા જળથી મોશો માં. દયાનાં. ૨

પુલો સુગંધના વિના, અશ્વ જેમ પાણીના વિના;
વૃક્ષ વળી છાંયડા વિના, કાજળે કર્મ ધોશો માં. દયાનાં. ૩

વૃથા ભવ ધર્મ વીનાનો, ન્યાય શું નીતિ વીનાનો;
સખા વીર સમજી અંતરથી, પાપનાં બીજ બોશો માં. દયાનાં. ૪

૯ શાર્દુલ વિ૦ છંદ.

ના થાયે પ્રભુ ભક્તિની રૂચિ જરી, તો હીણુ ભાગી ખરા;
ના ભાવે કદી આત્મજ્ઞાન શુભજો, તો દૈવ રૂઠયું વીરા;
વર્ષો નીર થકી હસે જગત ત્યાં, સુતોજ વાસો રડે;
માને ઉલુક રાતને સુખદ તો, અંધો રવીથી લડે. ૧

ચાંદીની નહિ ચંદ્રમાની ગમતી, લુચ્ચા નરો ચોરને;
હૈડે હેત ન હોય માલિક તણું, તે ઓખરી ઢોરને;
વેશ્યાને ન ગમે સતી કથન કે, સાચો ન વેવાર જો;
ભર્યો છે જ્વર આકરો બદનમાં, ઘીથી સનેપાત જો. ૨

હોયે જે જનને સ્વ આંખ કમળો, ધોળું પિળું દેખતો;
દોષો પ્રકૃતિનાં બધા સમજી લ્યો, વસ્તુ નહીં દોષતો;
આવે ઉદય પુન્ય કોઇ જનના, હોંશે કરે ભક્તિ જો;
લેખે તે નર દેહ **વીર** ગણજો, આત્મા ફળે શક્તિ જો. ૩

૧૦ કવાલી.

કમાણી પુર્વની સારી, ખરે છે મોક્ષ દેનારી;
મુશીબતથી જે મળનારી, અરે નર દેહ સુખકારી.
કમાણી૦ ૧

ગુમાવે શીદ પ્રાણી એ, ગયો અવસર નહીં આવે;
મણીને કાંકરો ગણીને, ફેંકતા પૂર્ણ પસ્તાશે.
કમાણી૦ ૨

સમો છે હાલ તરવાનો, સુકર્મે પાર ઉતરવાનો;
ભલાં કરી કામ સંસારે, પુણ્ય-ભંડાર ભરવાનો.
કમાણી૦ ૩

ભટકતાં અંધને આવી, નજીકમાં ગામની બારી;
મહા પરીયાટણે પામ્યો, નડી પણ ખરજ ત્યાં ભારી.
કમાણી૦ ૪

રહ્યો ખણુવા ખરજ ત્યાં તો, તજી કીલ્લાની કિનારી;
પડયો જઇ લાંબી ફેરીમાં, ગુમાવી ગામની બારી.
કમાણી૦ ૫

કદી વૈભવ વિષય માંહી, મૂર્ખ જો નર તનુ ખોઇ;
થશે હાલત બૂરી તારી, અરે ભવચક્રમાં ભમતી.
કમાણી૦ ૬

ખરજ છે વિષય વિકારી, લત્ત જો એહની લાગી;
ફરે ફેરા તું ચોરાશી, વીર જોને હૃદય જાગી.
કમાણી૦ ૭

૧૧ કવાલી.

કરો વ્યય જ્ઞાનનો સારો, લગાવો ધ્યાનના તારો;
રમો રમણે આત્મજ્ઞાને, જગાવો હૃદયના તારો. કરો૦ ૧

ન ખરચો જ્ઞાનને માને, ન થાયે સ્હાય એ તમને;
હોય તલવાર જેમ મ્યાને, નકામી આત્મરક્ષાને. કરો૦ ૨

હોય જો ખુશી સમશેરો, ભગાડે શત્રુ એ ચારો;
માન તજી જ્ઞાનને ફેળો, છે શુભ ધ્યાને વીચારો. કરો૦ ૩

કરમ એ હઠવશે પાછા, અભિમાન પાડશે હેઠા;
નિવારી વાદ ભય રહોના, વૃથા વિવાદમાં પેઠા. કરો૦ ૪

બાદિનો મુળ રોગ તને, વ્યથા થાયે બધા શરીરે;
કહે **વીર** વાદી થાવાથી, ખુવારી થાય સમકીતે. કરો૦ ૫

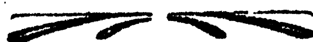
૧૨ દોહરા.

આશા નામ સરિતા વહે, આ સંસારની માંય;
વિધવિધ મનોરથો રૂપી, વારિ ભર્યું છે ત્યાંય. ૧

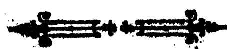
તૃષ્ણા તરંગો ઉછળે, મગર મચ્છો છે રાગ;
સંકલ્પ વિકલ્પના ઉડે, પક્ષી કાંવા કાગ. ૨

ચિંતા કિનારા આકરા, વમળો મોટા મોહ;
દુષ્કળ એ તરવી નદી, વીચારી મન જોહ. ૩

કોઇક વીરલા નીકળે, આશા નદીની બાર;
ધન્ય તેહને જાણવા, રાખી **વીર** નિજકાર. ૪

ફુલછાબ ૬ ઠી

* ભાવના *

૧ બાંધવજી સંદેશો કેજો—એ રાગ.

એવો અણમૂલ અવસર કયારે આવશે?
ત્યાગી બની શકું પરિગ્રહ બાહ્યાંતરજો;
મુર્છા રહેશે અલ્પ મારી વ્યવહારમાં,
ઉપ શમાવું ષડ્ રીપુના વિકાર જો. એવો. ૧

જ્ઞાન ક્ષમા ને સત્ય દયાના મારગે,
બ્રહ્મચર્ય સંયમથી બની ગુણવાન જો;
તીર્થ ચારની સેવા કરૂં એ ભાવના,
કરૂં આરાધના પરમાર્થ માર્ગની જો. એવો. ૨

સુધારૂં શ્રેણી વિચારની એ આશ છે,
પાળું અંતરથી નીતિ ન્યાય વિવેક જો;

કરૂં હું દર્દી દુખી વયાવચ્ચ ભાવથી,
શાન્તી અર્પું અનાથ અપંગ જીવ જો. એવો. ૩

ભોગ દઇ ધન વખત શક્તિ કાયનો,
અધર્મિને ધાર્મિક બનાવું શુદ્ધ જો;
વળી શ્રદ્ધાળુ પુણ્યવાન સહુએ બને,
શાસ્ત્ર શ્રવણે સુધરૂં એ મન હામ જો. એવો. ૪

વોસરાવી સહુ દોષો ધરૂં સદ્ગુણને,
પાલન કરૂં હું શ્રાવકના આચાર જો;
બળ વીર્ય સ્ફુરણો કરી સમ્યક્ પાલને,
ધર્મ દેશ ને જ્ઞાતિ કુટુંબની સેવ જો. એવો. ૫

ધન્ય દિવસ એ સુયોગ એવો સાંપડે,
અંતર આશ તથાપી કર્માધીન જો;
મળે ત્યાં સુધી તલપી રહેશે ભાવના,
ફળશે દૃઢ નિશ્ચયથી એક દીન વીરજો. એવો. ૬

શીઘ્ર મળો આરાધું એ મુનિ માર્ગને,
તૃણવત્ લેખું સર્વ પરીગ્રહ પૂર્ણ જો;
નારી નિરખ્યે પામું જરી નહીં મોહને,
આત્મ વિર્ય રક્ષી કરૂં કર્મો ક્ષીણ જો. એવો. ૭

ધ્યાન સમાધી ક્રીયા યોગની સર્વદા,
ચીતવૃત્તિનો લય એ અંત સ્વભાવ જો;
મળે ત્યાં સુધી લાગી રહેશે ભાવના,
ફળશે દ્રઢ નિશ્ચયથી એક દિન વીરજો. એવો. ૮

સુઅવસર સમાધી મર્ણનો સાંપડે,
અંતે વોસરૂં આહાર ઉપધી કાય જો;
શલ્ય છોડને ખમાવી સર્વે જીવને,
પાપ અઢારા વોસરાવું એ સાર જો. એવો. ૯

ત્યાગી મમતા ચાર શર્ણે લય લાગશે,
છુટે આત્મ સંથારે પંડીત મર્ણ જો;
મળે ત્યાં સુધી લાગી રહેશે ભાવના,
દ્રઢ નિશ્ચયથી ફળશે એક દિન વીર જો. એવો. ૧૦

ફુલછાબ ૭ મી

—

પરચુરણ પદો.

૧ રાગ દેશ. (મારી નાડ તમારે હાથે–એ દેશી.)

સારી વાત તમારે કાજે, જીવ બચાવજો રે;
વ્હાલો પોતાનો જીવ, તેવો અન્ય પ્રમાણજો રે. –ટેક.
જીવાજીવ એ ભેદ સજી તું, કર રક્ષા છકાય સમજી તું;
થાવર શું ત્રસે તું, વ્હાલ વસાવજો રે. સારી૦ ૧

અહિંસકો શ્રાવક તે સાચા, બાર વ્રતો પાળે મન વાચા;
વલભ થયાં ન કાચા, દિલડું ખોલજો રે. સારી૦ ૨

દયા વગરનો ધર્મ અકારો, વાણી વ્યર્થ સત્ય વિના ધારો;
વિના પરોપકારો, ભવ ફોગટ ધારજો રે. સારી૦ ૩
વીર વિશ્વમાં પ્રેમ વધારો, ભાઇચારે સુગત પધારો;
સાજ સજાવો સારો, કુસંગ ટાળજો રે. સારી૦ ૪

૨ દુધે તે ભરી રે તલાવડી-એ રાગ. (ગીતનો છે)

દુખે તે ભરીયો સંસારીયો, જીવડે કીધી યાર;
નર તનું પામી હારીઓ, કીધી ન કર્મે પાળ. દુખે૦ ૧

કડવા તે લીંઓ માનવ કોળીયા, રસકસ વીના ખ્વાર;
સમતા ન કીધી શુદ્ધ જીવડે, મમતે મુંઝાણો ગેમાર. દુખે૦ ૨

અવગુણો દીઠા માનવ પારકા, આપવિતી જોઇરે જાય;
પરગુણો લીઓ માનવ પ્રાણીયા, થઇ જશો બેડા પારઃ દુખે૦ ૩

૩ સુરજ ઉગ્યો રે કેવડીયાની ફણશે કે—એ રાગ. (ગીતનો)

બંધન તુટયાંરે વીતરાગી વચને કે વેણુલાં ભલાં લાધ્યારે;
અંતર જાગ્યુંરે ઉઠયા આત્મના નાદ કે વેણુલાં૦ બંધન. ૧
તાર છૂટયા રે જ્ઞાન દેવનાં હૈડે કે, વેણુલાં૦
ભ્રમ ભાંગ્યા રે જ્ઞાની ગુરૂ દેવે કે, વેણુલાં૦ બંધન. ૨
મટી મટી રે અજ્ઞાન ને આંધી કે, વેણુલાં૦
થાજો થાજો રે અંનાથુનાં નાથ કે, વેણુલાં૦ બંધન. ૩
જુઠી જુઠી રે સંસારીયાની પ્રીત કે, વેણુલાં૦
લેજો લેજો રે વીર જીનનાં નામ કે, વેણુલાં૦ બંધન. ૪

૪ ગાગર ઉપર બેઠો લીલો હંસ રે—એ રાગ. (ગીતનો)

પૂન્ય ઉદય પામ્યો માનવ ભવ રે, આ ભવ શેમાં વીતાવશો રે;
કહો જીવરાયા શ્યા કરશો કામ રે? આ શ્યા ઉદેશે રેવણાં રે;
દાનાદીના ભાવો અમારાં કામ રે, આ મુક્તિ આશે રેવણાં રે;
કહો જીવરાયાં કેમ લેશો મુક્તિ પંથ રે? આ કેમ કરી પાર ઉતરશોરે;
ધર્મ પાલને લેશું રે મુક્તિ પંથ રે, આ શ્રદ્ધાએ પાર પામશું રે.

૫ પેલું તે મંગળ વરતીયું—એ રાગ. (ગીતનો)

પેલો તે ધરમ વખાણીયે, સખા શાસ્ત્રે દીધી છે શાખ;
દાન દીધાં જેણે સુપાત્રે ભાવે, ધન્ય તેનો અવતાર. ૧

બીજો તે ધરમ વખાણીયે, સખા શાસ્ત્રે દીધી છે શાખ;
શીળ પાળ્યાં જેણે નવ વાડે ભાવે, ધન્ય તેનો અવતાર. ૨
ત્રીજો તે ધરમ વખાણીયે, સખા શાસ્ત્રે દીધી છે શાખ;
તપે તાવી જેણે કાયા કંપાવી, ધન્ય તેનો અવતાર. ૩
ચોથો તે ધરમ વખાણીયે, સખા શાસ્ત્રે દીધી છે શાખ;
ભાવે ભાવી જેણે રૂડી ભાવના, ધન્ય તેનો અવતાર. ૪

૬ રાગ–ભોજા ભગતના ચાબખાનો.

ગાજતે વાજતે ચાલ્યું હીંદવાણું, જરા ન મળે રીતભાતે ઠેકાણું–ટેક.
સુધારા ધરમાં ઘાલીને ખોટા, જગમાં ગણાયા છે મોટા;
પાટલુન કોટ ટોપી ને હાથે છે લાકડી, જીભે ચલાવે વાણીના સોટા.
ગાજતે૦ ૧
અંધા છતી આંખે ચડાવે ચશ્મા, સિગારેટના કાઢે ગોટા;
મુછને કાઢીને બન્યા છે બેકારી, બરકતે આવ્યા છે ટોટા.
ગાજતે૦ ૨
આપ સુખી માને સર્વે સુખી, ગરીબના ફોડે પોટા;
પરદેશી વસ્ત્રે ફુલ ફટાકીયા, લીંબુ સોડાના બોટા.
ગાજતે૦ ૩
હીંદ માતા ખોળે કપાય છે ગાયું, વીચારે નહીં ભોટા;
સોનું રૂપું દરીયા પાર વસ્યું છે, હાથે ફેરવે નોટા.
ગાજતે૦ ૪

પ્યારી કરી વસ્તુ પરદેશની, વ્યસને ચ્યા કાશીના જોટા;
દેશના ઉદ્યોગને ફફનાવીયો, ખોયા ગરીબના રોટા.
ગાજતે૦ ૫

બેડી પેરી પરતંત્રતાની હાથે, તજી આર્યતા વાળ્યા ગોટા;
રઝળે નોકરી માટે બનીને બીચારા, શેઠ ઘરના ભાંગે છે ઓટા.
ગાજતે૦ ૬

રેસ સમજે નહીં ધર્મનો જરા, શંકાએ વાળે ગોટા;
વીર કહે બચાવો આ પ્રપંચથી, જગદીશ છો મોટા.
ગાજતે૦ ૭

૭ દોહરા.

દેનાર ગાળોના તમે, આપો ભલે અનેક;
સમર્થ નથી અમો અરે, પાછી દેવા એક. ૧

શીલિક નથી અમ ગાંઠમાં, એહુનો છે અભાવ;
ઘોડો નિર્જના શીંગડાં, આપે કયાંથી લાવ. ૨

જે વસ્તુ નહીં હાજરી, નમળે એ નિશ્ચે;
કુદરતનો એહ કાયદો, વીર અવીચળ એય. ૩

૮ શાર્દુલ વિ. છંદ.

માતાથી અધિકો કરે ગુણ તને, નીંદા કરે તાહરી
ધોવે મેલ કઠોર નીંદક થઇ, સેવા કરે આકરી;

ઉડાવે ચંડકી ચઢી ફિરથી, મનાય જે આપણી;
સેવે નીંદક જીભથી વિર ખરે, પ્રેમી કહો એ ભણી. ૧

૯ દોહરા.

દોષ માન્યો ન રાવણે, સિતા હરણની માંય;
અસંભવ ગણ્યો ન રામજી, હેમ હરણની કાય. ૧

અનર્થ ન સુજ્યો જુગટે, યુધિષ્ટર નળ રાય;
વિપત્તી કાળ નજીક તો, વિર બુદ્ધિ ઉલટ થાય. ૨

૧૦ દોહરા.

વિદ્યા નીચ જનો તણી, વાદ વિવાદે હોય;
એમ જાણ ધન એહનો, મદ કરવાને સ્હોય. ૧

પદવી એમજ એહની, રંક પર કરવા રોફ;
અનર્થે વ્યયજ તેહનો, ન ધરે ઈશ્વર ખોફ. ૨

વિદ્યા ઉત્તમ પુરૂષની, જ્ઞાન પ્રચાર કામ;
દાન અર્થે વપરાય છે, એમજ એહના દામ. ૩

પદવી એહની જાણજો, ગરીબ સેવા કાજ;
અર્થે ઉપયોગ એ કરે, વિર સજવા સુપંથ સાજ. ૪

ઇતિ સુવાસિત ફુલડાં

અમારા તરફથી બહાર પડેલ

પુસ્તકો.

મણકો ૧ લો. સોનેરી ખજાનો.
,, ૨ જો. સફળ ઘડી.
,, ૩ જો. છકાયના બોલ.
,, ૪ થો. શ્રી જિનેન્દ્ર પંચ્ય કલ્યાણીક.
,, ૫ મો. સાસરે વિદાય થતી પૂત્રીને સોનેરી શીખામણ.
,, ૬ ઠો. અણમોલ મોતી યાને સામાયિક સૂત્ર.
,, ૭ મો. રસકુંપીકા.
,, ૮ મો. (આ) સુવાસિત-ફુલડાં.

સિવાય:- ગુણવંતગૌરી, ચંપકબાળા, વીર તરંગાવળી અને સાલ મુબારક.

નોટ:- જેમ જેમ પુસ્તકો અમારા તરફથી બહાર પડે છે તેમ તેમ તે વખતે વેંચાણી કરી નાખવામાં આવે છે; એટલે અમારી પાસે સીલિક રહેતી નથી.

વીરચંદ લાલચંદ શાહ